

ขอขอบพระคุณ

ท่านที่มาร่วมในงานฌาปนกิจศพ

นางอินทิรา (แสงชูวงศ์) จรูญรัตน์.

พาสกร จรูญรัตน์

๒๖ สิงหาคม ๒๕๑๘

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ ในงานฌาปนกิจศพ

นางอินทิรา (แสงชูวงศ์) จรูญรัตน์

ณ วัดธาตุทอง กรุงเทพมหานคร

วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๑๘

นางอินทิรา จรูญรัตน์

ชาตะ ๑๒ กรกฎาคม ๒๔๘๑

มรณะ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๑๖

รวมอายุได้ ๓๕ ปี

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

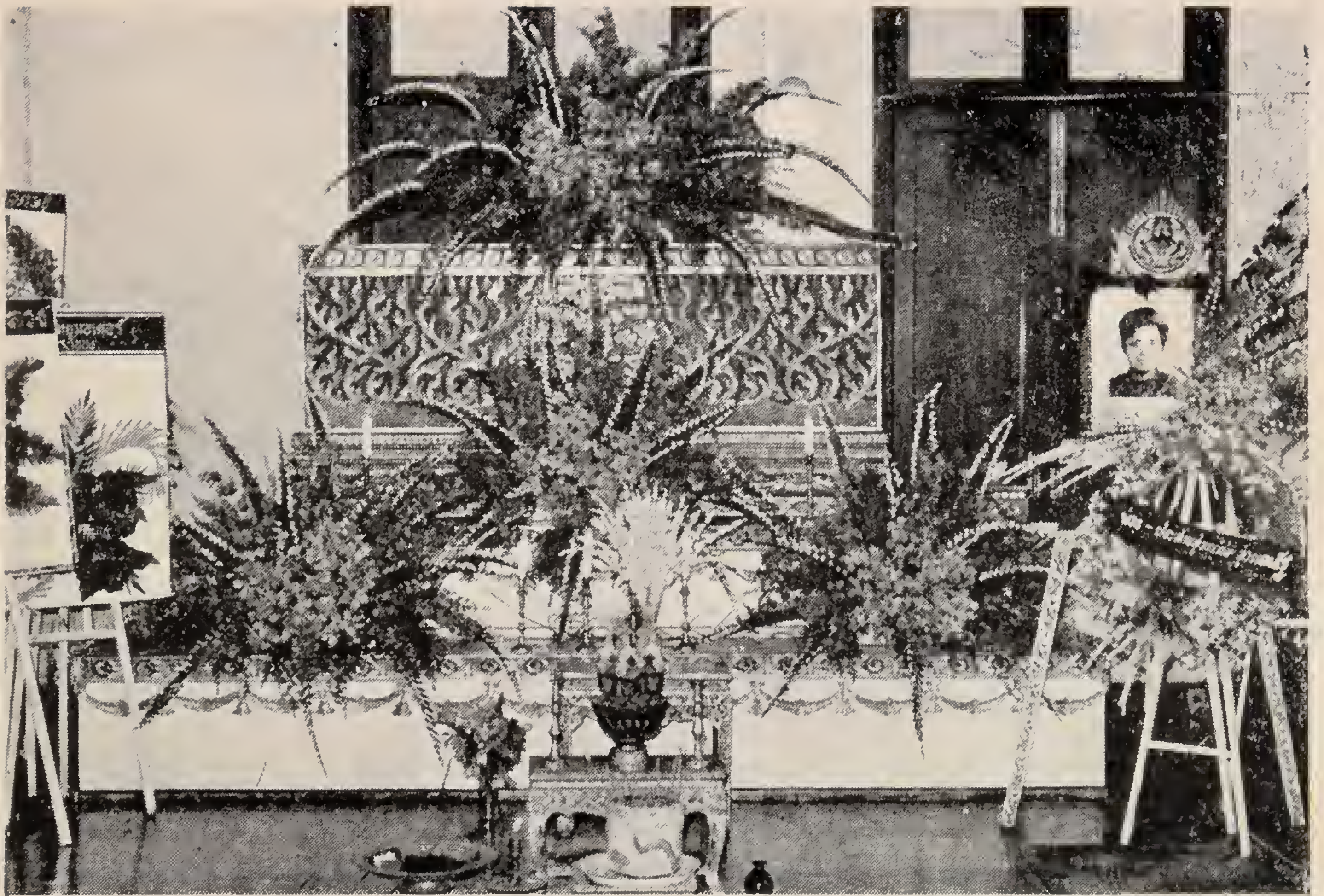

ประวัติ

นางอินทิรา จรูญรัตน์ เป็นบุตรของ น.ต. แถม แสงชูวงศ์ และนางสมถวิล แสงชูวงศ์ เกิดที่ตำบลสวนหลวง อำเภอปทุมวัน จังหวัดพระนคร เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๔๘๑ มีน้อง ๕ คน ดังนี้

๑. นางอินทิรา (แสงชูวงศ์) จรูญรัตน์
๒. นายถาวร แสงชูวงศ์
๓. นายนคร แสงชูวงศ์
๔. นางอรอนงค์ (แสงชูวงศ์) ธาดากิจวรคุณ
๕. นางผจงจิตต์ (แสงชูวงศ์) นากุรา
๖. น.ส. ขนิษนาฏ แสงชูวงศ์

ประวัติการศึกษา – ชั้นประถมและมัธยม ศึกษาที่โรงเรียนโพธิทัต
– ชั้นเตรียมอุดม ศึกษาที่โรงเรียนสตรีสันติราษฎร์บำรุง (เข้าผ่าตัดหัวใจ และหยุดการศึกษา)

คำไว้อาลัยจากคู่ชีวิต

อี๊ด ที่รัก

วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๑๖ เป็นวันที่ผมได้รับความสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ซึ่งจะเทียบให้เป็นรองต่อความทุกข์ระทมใด ๆ ที่เคยได้รับมาในชีวิตนี้ไม่ได้ แม้แต่จะพยายามต่อต้านกับความทุกข์ระทมอันนั้นด้วยการรวบรวมพลังในการข่มใจด้วยการคำนึงถึงความเป็นธรรมดาของการจากไปสักปานใดก็ตาม ก็ไม่พบวิธีที่จะลดความกระทบกระเทือนอันแสนสาหัสนั้นลงได้แม้แต่น้อย ทั้ง ๆ ที่เราก็ต่างก็ระแวงอยู่แล้วว่าวันนั้นจะมาถึงโดยไม่ยากนัก แต่เมื่ออี๊ดจากไปอย่างกระทันหัน โดยมิได้มีโอกาสเยี่ยวยากันเลยแม้แต่น้อย การจากไปของอี๊ด จึงเป็นเสมือนการจากไปโดยไม่ได้คาดคิด

ร่างกายที่สิ้นลม สงบนิ่งอยู่อย่างสนิท ในตอนบ่ายวันนั้น เรียกความรักและความอาลัยประดังเข้ามาจนพวกเราจะเป็นบ้า ผมได้ปฏิเสธคำวิงวอนของแพทย์ที่จะขอผ่าตัดร่างกายของอี๊ด เพื่อประโยชน์แก่การศึกษาของสถาบันนั้น โดยสิ้นเชิง เพราะความบอบช้ำในจิตใจและสมองจนต่อต้านการอุทิศร่างกายของอี๊ดให้เป็นวิทยาทาน

อี๊ดเป็นหญิงอาภัพจะเอาชีวิตไม่รอดด้วยโรคประจำตัวมาตั้งแต่เล็กแต่น้อย และรู้ตัวว่ามีชีวิตไม่ยืนยาว ได้เข้ามาเป็นคู่ชีวิตของผม มีความเข้าใจต่อชาติเกิด อุปนิสัย ปมด้อย และอุดมการณ์ของผมที่ดีที่สุด

มีความจริงใจและมีคุณสมบัติเฉพาะตัว ช่วยประคับประคองชีวิตครอบครัวของผม ซึ่งมีภารกิจส่วนตัวที่หนักหน่วงตลอดระยะเวลาอันยาวนาน ให้ผ่านความยากลำบากไปได้ด้วยความเสียสละความสุขส่วนตัว ตั้งแต่ต้นจนจบสิ้นชีวิตลง

การจากไปของอี๊ด ไม่มีอิสริยาภรณ์อันใดจะประดับและไม่มีเกียรติคุณอันใดประกาศสดุดีต่อบ้านเมืองและสังคม เพราะอี๊ดไม่ได้ประกอบกรรมเหล่านั้นคงมีแต่ความเศร้าอาลัยมอบประดับไว้ และสะท้อนเกาะกินใจคู่ชีวิตของอี๊ดไปชั่วชีวิต ความดับสูญได้เกิดขึ้นแล้วครบ ๒ ปีและความมอดไหม้เป็นเถ้าถ่านจะเกิดขึ้นวันนี้ คงเหลือแต่ความดี ความทรงจำ ความรักและความอาลัยซึ่งก็ต้องดับสูญไปเช่นกัน แต่ผมพึงหวงแหนสิ่งนั้นไว้ให้ถึงที่สุดแต่ก็อยู่กับคนซึ่งต้องเผชิญกรรมต่อไป ขาดการประคับประคองปรึกษาและปรับทุกข์อยู่กับคนซึ่งวิถีชีวิตเสียการทรงตัว และไม่มีความสุขอะไรมากนัก อีกไม่ช้าไม่นานผมจะทอดทิ้งความหวงแหนนั้นเสียเมื่อความไม่เที่ยงให้การต้อนรับและเชื้อเชิญให้ผมเดินทางไปสู่เส้นทางซึ่งอี๊ดได้เดินล่วงหน้าไปก่อนแล้ว

อี๊ดที่รัก ในที่สุดนี้ ผมขอจบคำอาลัย ซึ่งไม่มีความสมบูรณ์เหมือนที่ผมเคยพูดให้ฟังเมื่ออี๊ดมีชีวิตอยู่ ข้อความที่ยังขาดตกบกพร่องมิได้เขียนไว้ในฉบับนี้ ไม่ไปไหนยังคงวนเวียนอยู่ในจิตใจผมตลอดเวลาก่อนที่ร่างกายของอี๊ดจะกลายเป็นเถ้าถ่านมอดไหม้สิ้นไป โปรดทราบว่า

"ถ้าผมตายไปจากโลกนี้ก่อนอี๊ด และอี๊ดมีความรู้สึกต่อผมเหมือนกับที่ผมมีความรู้สึกต่อการสูญเสียอี๊ดอย่างมีคุณภาพและปริมาณแล้ว วิญญาณผมจะไปสู่สุคติโดยสิ้นกังวล"

รักอี๊ดเสมอ

พาสกร จรูญรัตน์

ดอนสัก

๓๑ ก.ค. ๒๕๑๘

คำไว้อาลัยจากแม่

โอ้ลูกจากแม่ไปใจแม่จะขาด
สายสวาทจากแม่ไปแม่ไผ่หา
ยามลูกยังอยู่แม่มีสุขทุกเวลา
จะไปมาหาสู่ลูกยังห่วงใย

นับแต่นี้แม่คงแลชะแง้หา
สุดปัญญาสุดคิดจิตหมองหม่น
สุดระกำช้ำชอกในกมล
จำต้องทนระงับใจให้ชื่นบาน

ลูกของแม่มีคุณธรรมอันสูงยิ่ง
น้องชายหญิงลูกก็รักไม่ผลักใส
ลูกให้ความอบอุ่นเหมือนร่มไทร
ลูกนั้นไซร้มีความดีเป็นศรีเรือน

ด้วยอำนาจบารมีที่ลูกสร้าง
จงเป็นทางส่งให้เกษมศานต์
ขอให้ลูกจงขึ้นสวรรค์ชั้นวิมาน
แสนสำราญมีสุขทุกวันเอย

คำไว้อาลัยจากพ่อ

๓๑ สิงหาคม ๒๕๑๖ อินทิราลูกคนโตของพ่อได้จากไปแล้วอย่างไม่มีวันจะกลับมาพบกันอีก ความตายเป็นของแน่นอน ที่มนุษย์ทุกรูปทุกนามไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงพ้น แม้พ่อจะคิดได้เช่นนี้ ก็ยังไม่สามารถที่จะหักห้ามใจมิให้คิดถึงลูกได้ ลูกของพ่อบุญน้อยวัยเพียง ๓๕ ปี เจ้าก็จากพ่อไปแล้ว ทั้ง ๆ ที่ควรจะได้อยู่ดูโลกให้ยืนยาวกว่านี้ แต่นั่นแหละชตาชีวิตของคนเราไม่สามารถจะฝ่าฝืนได้ แม้พ่อจะอาลัยถึงลูกเพียงใดก็ต้องระงับใจไม่ให้เศร้าหมอง แต่ลูกของพ่อนับตั้งแต่เจ้าเกิดมาก็มิได้สร้างกรรมชั่วใด ๆ สร้างแต่กรรมดีมีจิตใจเมตตากรุณาแก่มวลญาติพี่น้อง และคนอื่น ๆ ทั่วไป ฉะนั้น พ่อขอตั้งจิตอธิษฐาน บุญใดพ่อได้ทำไว้ขออุทิศส่วนกุศลช่วยดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของลูกจงไปสู่สุคติวิสัย ในสัมปรายภพนั้นเทอญ

คำไว้อาลัยจากป้าและน้า

แต่หลานอ๊อดซึ่งมีความดีแก่ป้าและน้า สุดที่จะบรรยายออกมา เพราะความดีของหลานที่เป็นห่วงเป็นใย แม้แต่เวลาจะข้ามถนน ตัวเองไม่ไปด้วยก็สั่งบอกน้อง ๆ ให้ดูแลป้าและน้าแทน หลานอ๊อดเป็นคนโอบอ้อมอารีย์เป็นคนสนุกสนานร่าเริง น้าและป้าตั้งใจจะฝากผีฝากไข้แก่หลาน แต่หลานก็มาจากไปเสียก่อน ทิ้งความรักความอาลัยไว้ให้แก่ป้าและน้า แต่ความดีของหลานที่ได้ทำไว้ไม่มีวันจะลบเลือนไปจากความทรงจำของป้าและน้าได้ บุญใดที่ป้าและน้าได้ทำไว้ ขออุทิศส่วนกุศลผลบุญนี้ ขอให้ดวงวิญญาณของหลานจงไปสู่สุคติสัมปรายภพเทอญ

อาลัยพี่

พี่ได้จากน้อง ๆ ของพี่ไปแล้วอย่างไม่มีวันกลับ ความกรุณาปราณีของพี่ที่ได้สร้างและทิ้งไว้เบื้องหลัง ยังคงฝังอยู่ในความทรงจำของน้อง ๆ ทุกคนอยู่ตลอดเวลาไม่มีวันลืม พี่เป็นพี่ที่แสนประเสริฐของน้อง ๆ รักน้องห่วงน้องอยู่ตลอดเวลา ให้การปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ และให้ความรักความสงสารน้อง ๆ ทุกคนเท่าเทียมกันอย่างสม่ำเสมอ คุณความดีของพี่ที่ทิ้งไว้เบื้องหลังจะยังคงติดตาฝังใจของน้อง ๆ ทุกคนไปตราบชั่วนิจนิรันดรไม่มีวันที่จะลบเลือนหายไปจากความทรงจำของน้อง ๆ ทุกคนชั่วชีวิตนี้ หากชาติหน้ามีจริงขอให้น้องได้เป็นน้องของพี่ตลอดไป

ด้วยความรักและความอาลัยพี่อย่างสุดซึ้ง น้อง ๆ ขอให้กุศลแห่งความดีทั้งของพี่และของน้องทั้งหมดที่ได้สร้างสมไว้ จงส่งดวงวิญญาณของพี่ที่รักของน้อง ๆ ให้ไปสู่สุคติสัมปรายภพเทอญ

ด้วยความอาลัยรักจากน้อง

แดง และ อ๊อด

แด่พี่อ๊อดผู้ล่วงลับ

๓๑ สิงหาคม ๑๖ เป็นวันที่ติ๋วได้สูญเสียพี่สุดที่รักไป นับว่าเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ของติ๋ว พี่อ๊อดมีพระคุณอันยิ่งใหญ่กับติ๋วมาก พี่อ๊อดช่วยเหลือติ๋วมาก เวลาที่ติ๋วเดือดร้อน พี่อ๊อดคอยจุนเจือให้ติ๋วอยู่เสมอ ถึงแม้ว่าพี่อ๊อดจะไม่ได้ทำงาน แต่ถ้าน้องคนไหนเดือดร้อน พี่อ๊อดไม่เคยทิ้งขว้างน้องเลย น้องคนไหนมีความทุกข์ พี่อ๊อดจะช่วยปลอบและให้การปรึกษาเป็นอย่างดี ติ๋วเป็นคนมีฐานะด้อยกว่าคนอื่น เหตุนี้ พี่อ๊อดจึงได้ช่วยเหลือติ๋วเป็นพิเศษ คุณความดีของพี่อ๊อด ติ๋วจดจำจนทุกวันนี้ ติ๋วคิดเสมอว่า ถ้าติ๋วมีโอกาสตั้งตัวได้เมื่อไรติ๋วจะตอบแทนบุญคุณของพี่ แต่ติ๋วก็ไม่มีโอกาสได้ตอบแทน พี่อ๊อดได้ด่วนจากติ๋วไปโดยที่ไม่คาดฝันว่าเหตุการณ์อย่างนี้มันจะเกิดขึ้น พี่ที่แสนดีของติ๋วได้จากไปอย่างไม่มีวันกลับมา พี่อ๊อดขา ชาตินี้ติ๋วไม่มีโอกาสได้ตอบแทนพี่ แต่ถ้าชาติหน้ามีจริง ติ๋วขอให้เกิดเป็นน้องพี่ทุกชาติไปและจะขอรับใช้พี่ให้สมกับคุณงามความดีที่พี่ได้สร้างมา ติ๋วเองคิดไม่ถึงเลยว่า พี่จะจากไปเร็วถึงเพียงนี้ อายุพี่ยังน้อย พี่ควรจะมีความสุขให้มากกว่านี้ ถ้าเป็นไปได้ติ๋วอยากจะตายตามพี่ไปเพื่อไปรับใช้พี่ ถึงแม้ว่าการจากไปของพี่จะเป็นเวลา ๒ ปี แต่ติ๋วก็ยังคิดอยู่เสมอว่า พี่อ๊อดได้อยู่กับติ๋วจนทุกวันนี้ เพียงแต่ว่าเราไม่ได้พบกันเท่านั้น พอพี่จะพบกับความสุข พี่ใฝ่ฝันอยากจะมีบ้าน แต่พอพี่สมหวังในชีวิตขึ้นมา พี่ก็ต้องมาจากไป

อย่างไม่มีวันกลับ ทุกวันทุกคืน ก่อนนอน ติ๋วจะนึกถึงพี่ทุกคืน สวดมนต์ภาวนาให้ดวงวิญญาณของพี่จงไปสู่สุคติสุข ความดีของพี่อ๊ดสุดที่จะพรรณา พี่อ๊ดเป็นพี่สาวคนโต ที่ติ๋วให้ความเคารพเหมือนแม่บังเกิดเกล้าของติ๋วคนหนึ่ง เมื่อสิ้นพี่ ติ๋วก็เหมือนกับขาดที่พึ่งเหมือนกัน ชาตินี้ติ๋วไม่มีพี่ที่จะให้ความปรึกษาคอยปรับทุกข์ให้ติ๋วอีกแล้ว อย่างไรก็ตาม ความดีของพี่อันนี้ไม่สามารถตัดความรักและอาลัยได้ ย่อมมีความเศร้าโศรกเสียใจในการจากไปของพี่ซึ่งไม่สามารถจะบรรยายออกมาได้ จึงขอให้อานิสงส์แห่งผลบุญที่พี่อ๊ดได้ปฏิบัติมา จงช่วยน้อมนำวิญญาณของพี่อ๊ดไปสู่สุคติสัมปรายภพด้วยเทอญ

สุดแสนอาลัย

ติ๋ว

สุดแสนอาลัยพี่ซือด

ในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๑๖ เป็นวันที่ พ่อ แม่ พี่น้อง ของพี่ซือดได้รับความ โศก เศร้า เสียใจ เสียดายอย่างสุดซึ้ง ในการจากไปอย่างกระทันหันและไม่มีวันกลับของพี่ซือด นับเป็นความเศร้าโศก ครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิตของน้อง ๆ และหลานทุก ๆ คน เพราะในชีวิตของน้อง ๆ ที่ผ่านมายังไม่มีใครในเครือญาติสนิทที่จากไปเช่นนี้เลย จึงเป็นครั้งแรกที่น้อง ๆ ได้รับความอาดูรเป็นที่สุดในชีวิต วัยของพี่ซือดแค่นี้ยังไม่สมควรที่จะด่วนจากไปเร็วเช่นนี้เลย น้อง ๆ คงหาพี่ที่แสนประเสริฐและแสนดีอย่างพี่ซือดไม่ได้อีกแล้ว พี่ซือดเหมาะสมที่สุดสำหรับฐานะพี่คนโตของพวกเรา พี่ซือดคือแม่คนที่สองของพวกน้อง ๆ ที่คอยให้ความอบอุ่นความเสมอต้นเสมอปลายกับน้อง ๆ ทุกคน พี่ซือดเสียสละถ้าน้อง ๆ อยากได้อะไรแม้สิ่งนั้นพี่ซือดจะรัก พี่ซือดก็ยินยอมเสียสละให้ พี่ซือดมีแต่การให้โดยไม่หวังการรับตอบแทนเลย สิ่งเหล่านี้น้อง ๆ สังเกตได้จากสีหน้าที่ระบายไปด้วยความสุข ยิ้มเมื่อพี่ซือดอยู่พร้อมกับน้อง ๆ และหลาน ๆ พูดจาสนุกสนาน เฮฮากันในหมู่ญาติ เวลาพี่ซือดมาจากบ้านมาหาพวกเรา ขนมในกระเช้าจะต้องมีมาแจกกันทั่วหน้า และพี่ซือดก็จะนั่งดูพวกเราทานกันอย่างมีความสุข เป็นเช่นนี้เสมอ ๆ และในยามที่น้อง ๆ ทุกข์ใจ กลุ้มใจเรื่องใด ๆ พี่ซือดจะช่วยผ่อนคลายความกังวลใจ ความทุกข์นั้น ๆ ให้แก่

น้อง ๆ โดยจากกิริยาร่าเริง พูดคุยสนุกสนานของพี่อ๊ดเสมอ ทำให้พวกเราพลอยสนุกไปด้วย แต่พี่อ๊ดมีเรื่องหนักใจ กลุ้มใจอะไร ไม่เคยบ่น ทำความลำบากใจให้แก่น้อง ๆ เลย พี่อ๊ดเป็นคนที่เก็บความรู้สึกเก็บอารมณ์ตนเองเก่ง จนน้อง ๆ ไม่เข้าใจ ถ้าพี่อ๊ดเป็นอะไร แม้กระทั่งร่างกายเจ็บ ป่วย ขึ้นมาบ้างแล้วก็ตาม ไม่ว่าใครจะไหว้วานอะไร ขอให้บอกเถอะพี่อ๊ดจัดแจง ซื้อหา นำมาให้ เป็นเพื่อนไปธุระต่าง ๆ ให้แก่น้อง ๆ จัดงานอะไร ทำอย่างสุดความสามารถโดยไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อยเลยแต่แล้วคนที่ดี ๆ เช่นนี้ก็จากน้อง ๆ ไปอย่างไม่มีวันกลับ ความดีต่าง ๆ ของพี่อ๊ดมีมากมายสุดจะพรรณาได้ นับต่อแต่นี้ไปใครเล่าจะเป็นผู้คอยดูแล เอาใจใส่ ปลอบโยนน้อง ๆ ผู้เคยมีทุกข์ และมีปัญหาต่าง ๆ ให้พี่อ๊ด เป็นผู้ชี้แนะคลายความทุกข์บ้างเหมือนแต่ก่อน

ในระหว่างที่พี่อ๊ดยังมีชีวิตอยู่ พี่อ๊ดเป็นที่รักของคนที่พบเห็นทั่วไป ความมีน้ำใจ โอบอ้อม อารีย์ของพี่อ๊ดก็เป็นที่รักของเพื่อนฝูงมิตรสหายโดยทั่ว และความรักน้อง ๆ ของพี่อ๊ดก็มีมากมายเหลือเกินสำหรับน้อง ๆ ทุก ๆ คน พี่อ๊ดมีความสุขที่ได้ทำตัวสมกับเป็นพี่สาวที่ดีและเป็นพี่คนโตของพวกเรา ภาระความรับผิดชอบต่าง ๆ พี่อ๊ดทำตัวได้ดีเหลือเกินรองจากพ่อแม่ ซึ่งพวกเราหาไม่พบความบกพร่องข้อนี้เลยจากตัวพี่อ๊ด แต่ในบางครั้งที่พี่อ๊ดมีความทุกข์ พี่อ๊ดก็จะเก็บไว้โดยคนเดียว ไม่ยอมให้ พ่อ แม่ พี่น้องกลุ้มใจไปด้วย ความอดทนอันนี้แหละ

แม้ในยามที่พี่อ๊ด ป่วยระยะหลัง พี่อ๊ดก็อดทนไม่ยอมทำตัวอ่อนแอให้พวกน้องรู้เลย ไม่ว่าน้องคนใดป่วยเข้า ร.พ. ก็มีพี่อ๊ดนี่แหละที่ส่งข้าว – ส่งน้ำคอยเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด แม้ครั้งหลังพี่อ๊ดป่วย ถ้าวันใดลุกขึ้นได้พี่อ๊ดจะต้องรีบไป ร.พ. เพื่อเยี่ยมน้องทันที อยู่ดูแลจนค่ำมืด ไม่ได้นึกห่วงตัวเองเลยพี่อ๊ดเป็นโรคหัวใจตั้งแต่ยังเล็ก แต่ก็ยังไม่มีใครรู้ อาการเพิ่งจะมากำเริบเมื่อตอนที่พี่อ๊ดเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๗ พี่อ๊ดล้มป่วยเป็นมากถึงกับต้องเข้ารักษาตัวที่ศิริราชและต่อมาก็ได้รับการผ่าตัดหัวใจ มันไม่ใช่เป็นเรื่องธรรมดาเลยเพราะคนเราทุกวันนี้อยู่ได้ก็ด้วยหัวใจเท่านั้น และสมัยก่อนการผ่าตัดไม่เจริญเหมือนสมัยนี้ ฉะนั้นก็เป็นการยากมากสำหรับคุณพ่อ คุณแม่ที่จะตัดสินใจ แต่คุณหมอก็ได้บอกว่าถ้าไม่เสี่ยงกับการผ่าตัดชีวิตของพี่อ๊ดก็อยู่ได้ไม่นาน แต่ถ้าเสี่ยงก็อาจมีชีวิตอยู่รอดอีกนาน คุณพ่อคุณแม่ก็จำต้องตัดสินใจให้ผ่าตัด วันผ่าตัดเป็นวันที่คุณพ่อคุณแม่ตลอดจนพวกเรา (เวลานั้นยังเล็กอยู่ไม่ค่อยมีความกระวนกระวายใจเท่าคุณพ่อ คุณแม่เท่าไร) คุณแม่ก็ไปบนบานศาลกล่าว ให้ลูกจงมีชีวิตอายุยืนยาวอย่าเพิ่งให้ด่วนจากไป แต่ก็น่าอัศจรรย์ การผ่าตัดพี่อ๊ดผ่านไปด้วยดี ทุก ๆ คนดีใจเมื่อได้ข่าวว่าพี่อ๊ดปลอดภัย ตั้งแต่นั้นมา เราก็คิดว่าโรคหัวใจของพี่อ๊ดหายขาดไปแล้ว พี่อ๊ดอาจมีร่างกายเป็นปกติเหมือนพวกเราทุกคน แต่อยู่ ๆ เหมือนกับฟ้าผ่าลงมาบนตัวพวกเรา พี่อ๊ดได้จากคุณพ่อ คุณแม่ และน้อง ๆ ตลอดจน พี่ ป้า น้า อา ไปแล้ว ด้วยโรคหัวใจ

กำเริบอย่างแรง เป็นไปได้หรือ ก่อนวันนั้นพี่อ๊ดมาพักที่บ้านคุณพ่อคุณแม่ มาพูด มาคุย กับพี่ ๆ น้อง ๆ มาพักค้างคืนอยู่ ๒ วัน แล้วพี่เจือก็มารับกลับ วันนั้นเป็นวันพฤหัสบดี ตอนเช้า ก่อนที่น้อง ๆ จะออกจากบ้านไปทำงานยังเห็นภาพพี่อ๊ดติดตา พี่อ๊ดนั่งในห้องรับแขก โบกมือ แล้วก็ยิ้มก่อนรถของพวกน้อง ๆ จะออกจากบ้านตอนเช้า พี่อ๊ดก็ลุกจากห้องรักแขกออกมาตะโกน "กลับเร็ว ๆ นะ ฉันเหงา" พวกเราก็บอกว่าจะรีบกลับตกตอนเย็นแฟนพี่อ๊ดมารับกลับบ้าน และพาไปทานข้าวที่วนอุทยาน พี่เจือบอกว่าคืนนั้นน้องอ๊ดมีความสุขมาก นั่งฟังเพลง แล้วก็หัวเราะชอบใจ กับตลกสี่สี แต่คุณพระช่วยตอนประมาณ ๑๐.๐๐ น. ของวันศุกร์ เด็กที่บ้านพี่อ๊ดโทรมาว่าพี่อ๊ดไม่สบายส่งโรงพยาบาลวชิระ ติ๋ว แอ๋ว อ้วน (เพื่อน) ไม่ชักช้า จับรถแท๊กซี่จากบริษัทไปที่ ร.พ. แต่สายไปเสียแล้ว พี่สาวที่แสนดีของพวกเรา จากเราไปเสียแล้ว พวกเราแทบจะเป็นบ้า ได้แต่ร้องไห้เหมือนกับคนที่เสียสติ การจากไปของพี่อ๊ด เราไม่คิดเลยว่ามันจะรวดเร็วถึงเพียงนี้ อาการก็ไม่มี แต่เราทุกคนก็ไม่รู้ เพราะพี่อ๊ดเป็นคนที่เก็บความรู้สึกได้ดีมาก แม้บางครั้งโรคนี้จะทำให้เหนื่อยแน่นพี่อ๊ดก็ไม่เคยบ่นหรือย่อท้อต่อชีวิต พวกเราก็คอยเตือนพี่อ๊ดว่าอย่าทำอะไร ให้มากนักจะเหนื่อย แต่พี่อ๊ดอยู่ที่บ้านแฟนก็ไม่เคยทำอะไรที่หนัก อยู่อย่างสบาย แต่โรคนี้มันไม่เข้าใครออกใคร พอมันกำเริบขึ้นมาทีก็เอาการอยู่ มาระยะ

หลังนี้ พี่อ๊ดไปเช็คร่างกายกับนายแพทย์ประจำเสมอแต่ก็ไม่วายที่จะจาก พวกเราไปแต่พี่อ๊ดพูดอยู่เสมอว่า "ฉันไม่ตายเร็วหรอก แม่ต่ออายุให้ถึง ๖๐ แต่ถึงจะตายก็ไม่เคยกลัว คนเราเกิดมา เกิดครั้งเดียว ตายครั้งเดียว คิดอย่างนี้ก็ปลงตก" แต่ถึงอย่างนั้นก็เถอะ พวกเราก็ยังไม่อยากให้พี่อ๊ด จากไปเร็วถึงขนาดนี้ในชีวิตนี้ พี่อ๊ดมีความสุขที่สุดคือพี่อ๊ด อยากมีบ้านสวย ๆ เป็นของตัวเองสักหลัง แต่เมื่อความฝันของพี่อ๊ดเป็นจริงขึ้นมา พี่อ๊ดก็ไม่มีโอกาสที่จะอยู่ แต่พวกเราคิดว่า ดวงวิญญาณของพี่อ๊ดคงจะอยู่ดูแลบ้านพี่ และอยู่ใกล้กับพวกเราทุกเวลา พวกเราเองเหมือนกันวันหนึ่งวันใดไม่รู้แน่ ก็ต้องไปพบกับพี่ ความดีของพี่ที่ได้สร้างมา มีจิตใจเผื่อแผ่โอบอ้อมอารี พวกเราทุกคน จะขอจดจำจารึกจนกว่าชีพจะดับสูญลงไป

ณ บัดนี้ พวกเราได้สูญเสียคนดี ๆ อย่างพี่อ๊ด ความสุขสำราญร่าเริงแจ่มใส ได้ดับมืด หม่นหมอง ลงในทันที นับได้ว่าเป็นเวลาแห่งความทุกข์ ความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงที่สุดในชีวิตของพวกเรา และหลาน ๆ ตลอดจน พี่ ป้า น้า อา ทุก ๆ คน

พวกเราขอตั้งจิตอธิษฐาน ต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในโลกนี้ว่า ผลบุญกุศลที่พี่ได้ประกอบคุณงามความดี มีจิตเมตตาต่อทุก ๆ คน มีความยึดมั่นในพุทธศาสนา มีจิตใจบริสุทธิ์ใสสะอาด ขอให้ดลบันดาลดวงวิญญาณของพี่อ๊ด จงสถิตย์ อยู่ในทิพย์วิมาน และขอให้ได้รับความอบอุ่น ความรัก ความระลึกถึงของพวกเรา ตลอดจนหลาน ญาติ มิตร

ทุก ๆ คน ขอให้กุศลกรรมทั้งหลายทั้งปวง ที่พวกเรา ญาติ มิตร ที่มา บำเพ็ญให้จงเป็นผลพลปัจจัย ส่งให้พี่อี๊ดได้สู่สุคติภพ ขอให้คุณงามความดี กุศลกรรมดีที่พี่อี๊ดได้กระทำไว้ในอดีตและปัจจุบันจนกระทั่งถึงแก่กรรม จงช่วยบันดาลให้วิญญาณอันใสบริสุทธิ์ของพี่อี๊ดจงประสบความสุขใน สัมปรายภพด้วยเทอญ

ด้วยความเศร้า สลด อาลัยรัก

อู๊ด

คำไว้อาลัย

วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๑๖ มันเป็นวันสำคัญที่แอ๋วไม่มีวันลืม และจะจดจำวันนั้นไปจนตลอดชั่วชีวิต เพราะมันเป็นเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน เวลา ๑๐.๐๐ น. พี่ตี๋วโทรศัพท์ขึ้นมาหา บอกว่าพ่อดอยู่ที่ ร.พ. จะไปหาไหม แอ๋วตอบรับทันที หลังจากวางโทรศัพท์แล้วแอ๋วได้เขียนโน๊ตไว้ให้หัวหน้าว่าจะไปเยี่ยมพี่ที่ ร.พ. ยืนรอลิฟท์อยู่รู้สึกว่าเวลาช่างนานจริงๆ เลยตัดสินใจเดินลงบันได ในใจนึกอยู่เสมอว่าพ่อดต้องไม่เป็นอะไร นึกในใจว่าถ้าถึง ร.พ. จะแกล้งทวงค่ารถที่ให้รีบมา และจะเห็นรอยยิ้มที่พ่อดมักยิ้มเสมอเมื่อเจอน้อง ๆ แอ๋วจำรอยยิ้มของพ่อดได้ดี มันเต็มไปด้วยความสุข เมื่อรถเลี้ยวเข้า ร.พ. แอ๋ว เห็นบุรุษพยาบาลเข็นเตียงคนไข้และมีผู้หญิงยืนกางร่มยังนึกสงสาร ไม่เฉลียวใจเลยว่านั่นแหละคือเตียงที่พ่อดนอนอยู่ เมื่อเข้าไปถามแผนกสอบถามรู้ว่าอยู่ตึกอุบัติเหตุ จึงวิ่งกันไป คำแรกที่ได้ยินจากปากของช่วยที่พาพ่อดมาคือ "พ่อดตายแล้ว" ไม่จริงไม่จริง แอ๋วไม่เชื่อพ่อดจะต้องไม่จากพวกเราไปมันเร็วเกินไป แอ๋วตรงไปที่เตียงที่พ่อดนอนเขย่าให้พ่อดลุกขึ้น พ่อดต้องพูดกับแอ๋ว พี่ดยังไม่จากแอ๋วไป ลุกขึ้นซิพ่อดลุกขึ้น แอ๋วหันไปอ้อนวอนบุรุษพยาบาลให้เอาที่ช่วยหายใจมาใส่ให้พ่อด เขาก็ได้แต่ยืนมองอย่างเวทนาแอ๋วไม่รู้สึกตัวเลยว่าได้เดินตามบุรุษพยาบาลไปในห้องดับจิตได้อย่างไร พยายามมอง

มองที่จะให้พ่อตื่นลุกขึ้น แอ๋วร้องไห้ ร้องจนไม่รู้ว่าน้ำตามันเหือดแห้งหายไปไหนหมด รู้แต่ว่าตัวเองยืนมอง พี่สาวสุดที่รัก พ่อตยังสวยทาปากสีส้มใส่ชุดยาวสีเหลืองดอกส้ม ดวงตาของพ่อตปิดสนิท แอ๋วมองดูเหมือนพ่อตยิ้มน้อย ๆ ใบหน้าของพ่อตไม่เหมือนกับคนที่ปราศจากวิญญาณถึงแม้พ่อตจะจากแอ๋วไป แต่ใจแอ๋วยังระลึกเสมอว่าพ่อตยังอยู่ใกล้ และคอยช่วยเหลือคุ้มครองแอ๋วตลอดเวลา ความดีของพ่อตมีมาก มากเกินกว่าที่แอ๋วจะบรรยายออกมาเป็นตัวหนังสือ พ่อตปีขาลซึ่งก็เป็นปีเดียวกับแอ๋ว ๆ มักได้สิ่งของทุก ๆ อย่างที่แอ๋วเอ่ยปากขอ แม้ว่าสิ่งนั้นพ่อตจะรัก พ่อตก็ต้องเสียสละให้แอ๋ว ๆ รู้ว่ามันเป็นการเห็นแก่ตัวแต่ก็แสดงให้รู้ถึงความรักของพ่อตที่มีต่อน้อง เมื่อแอ๋วต้องเข้า ร.พ. พ่อตอีกนั่นแหละที่ช่วยเหลือดูแลห่วงใยแอ๋วเท่ากับแม่บังเกิดเกล้าอีกคนหนึ่ง แอ๋วภูมิใจในตัวพ่อตเสมอเมื่อพ่อตออกสังคม ไปในงานต่าง ๆ พ่อตปรับตัวให้เข้ากับทุกคนได้ดีเพื่อน ๆ แอ๋วออกปากชมเสมอเมื่อแอ๋วกลับมาทำงาน แอ๋วมักระลึกถึงพ่อตเสมอ ยามพ่อตโทรมาหาแอ๋วและพี่ตั๋วให้ไปทานข้าวเที่ยงที่บ้านและจะทำอาหารโปรดของแต่ละคนเตรียมไว้ เมื่อเราลงมือทานกันพ่อตจะนั่งมองเรามักชมฝีมือพ่อต ๆ จะยิ้มอย่างมีความสุข เมื่อเราทานเสร็จพ่อตจะไล่ให้รีบกลับมาทำงานต่อ และพ่อตจะลงมือเก็บข้าวของเอง วันไหนเราไปนอนค้างบ้านพ่อตกัน พ่อตจะให้การต้อนรับอย่างดี อาหารการกินสมบูรณ์เครื่องดื่มแช่ไว้พร้อม และบางทีพ่อตจะทำกับข้าวเอามาให้ทานที่บริษัท

วันนั้นแอ๋วยังจำได้ดี พ่อดไม่กล้าขึ้นลิฟท์ จึงเดินจากชั้นล่างขึ้นมาชั้น ๔ เมื่อมาถึงหน้าพ่อดซีด เหนื่อย แอ๋วกับพี่ตัวต้องช่วยกันนวดและเอายาดมมาให้ดม สักครู่พ่อดก็หายและเริ่มคุยเรื่องสนุก ๆ ให้ฟัง วันไหนแอ๋วบ่นอยากดูหนังพ่อดก็จะเตรียมซื้อตั๋วให้น้อง ๆ หลาน ๆ ไปดู พ่อดมักพูดเป็นความสุขอย่างหนึ่งของพ่อดเรามีเรื่องคุยกันเสมอไม่ว่าเจอกันวันไหน เวลาไหนเรามักมีเรื่องคุยกันเสมอ จนคนข้างบ้านอิจฉา ครอบครัวของเรารักใคร่กันดี เพราะไม่ว่าจะไปไหนที่ใดถ้าเห็นคนหนึ่งจะต้องเห็นอีกคนหนึ่ง

วันนั้นพ่อดมานอนค้างที่บ้าน เพราะพ่อดปลูกบ้านใกล้กัน พ่อดเคยพูดเสมอว่าถ้าฉันขึ้นบ้านใหม่แอ๋วต้องไปช่วยจัดผลไม้ให้นะ และถ้าว่าง ๆ จะทำขนมเก็บไว้ให้หลานทานกันตอนกลับจากโรงเรียน แอ๋วยังเคยพูดกับพ่อด อีกหน่อยแอ๋วจะได้คุยได้ว่าพี่สาวแอ๋วเป็นภรรยานายอำเภอนะ แต่พ่อดก็ต้องจากไปไม่ได้เห็นความสำเร็จของคนที่พ่อดได้มอบหัวใจไว้ให้ พ่อดมานอนค้างที่บ้านหลายวัน และวันนั้นพ่อดจะกลับบ้าน เพราะมาค้างหลายวัน แอ๋วยังบอกพ่อดว่าไว้รอกลับวันเสาร์ซิ แอ๋วจะไปนอนค้างบ้านด้วย พ่อดไม่ยอมท่าเดียวแอ๋วไม่เคยรู้เลยว่า พ่อดไม่ค่อยสบายมีอาการแน่น และเหนื่อย นอกจากจะรู้ว่าพ่อดขี้ร้อนอาบน้ำขึ้นมาแล้วต้องนั่งเป่าพัดลม พ่อดไม่เคยแสดงอาการหรือความทุกข์ให้น้อง ๆ เห็นพ่อดจะเก็บไว้คนเดียว ส่วนแอ๋วซิถ้ามีความทุกข์แอ๋วจะต้องปรับทุกข์กับพ่อด ๆ จะ

ปลอบและเข้าใจในตัวแอ๋วดี ทำไมนะ ทำไม พระเจ้าจึงจงใจที่จะเอาคนดีไปเสีย วันนั้นแหละวันที่แอ๋วได้เห็นและได้คุยกับพี่อ๊ดเป็นวันสุดท้าย ถึงแม้พี่อ๊ดจะจากแอ๋วไปแต่ความดีที่พี่อ๊ดได้สร้างไว้กับแอ๋วยังฝังอยู่ใต้จิตสำนึกของแอ๋ว และยังระลึกอยู่เสมอว่าพี่อ๊ดยังอยู่กับแอ๋วไม่ว่าพี่อ๊ดจะอยู่ ณ. ที่แห่งใด ขอให้ดวงวิญญาณของพี่อ๊ด จงรับรู้ไว้ด้วยเถิดว่า ถ้าหากชาติหน้ามีจริงขอให้แอ๋วได้เกิดมาเป็นน้องของพี่อ๊ดทุกชาติเถิด

ขนิษนาฏ แสงชูวงศ์ (แอ๋ว)

(น้องสุดท้อง)

การแต่งงาน ชีวิตจริงประจำวัน

มิใช่การสร้างวิมานในฝั้น

โดย

ศาสตราจารย์ วารุณี บิณฑสันต์

คำอนุญาต

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

๘ สิงหาคม ๒๕๑๘

เรียน คุณตลอด จรูญรัตน์

ตามที่ท่านได้ขออนุญาตพิมพ์บทความในหนังสือจิตวิทยาครอบครัวและสวัสดิภาพเด็กตอนที่กล่าวถึง "การแต่งงาน ชีวิตจริงประจำวัน มิใช่การสร้างวิมานในฝัน" เป็นหนังสืออนุสรณ์เพื่อแจกในงานฌาปนกิจศพ นางอินทิรา จรูญรัตน์ พี่สะใภ้ของท่าน นั้น

ดิฉันรู้สึกเป็นเกียรติที่ท่านได้เห็นประโยชน์ของบทความนี้ ดิฉันยินดีอนุญาตและขออนุโมทนาในกุศลเจตนาของท่านครั้งนี้ด้วย.

ขอแสดงความนับถือ

วารุณี บิณฑสันต์

(ศาสตราจารย์ วารุณี บิณฑสันต์)

การแต่งงาน ชีวิตจริงประจำวัน
มิใช่การสร้างวิมานในฝัน

การแต่งงาน มิใช่เป็นการสร้างวิมานในฝัน แต่เป็นเรื่องของบุคคลสองคน ที่ดำเนินชีวิตประจำวันร่วมกันด้วยการเรียนรู้และเข้าใจกันดีขึ้น ๆ ตลอดไปโดยไม่หยุดยั้ง

ถึงแม้การแต่งงานของชายหญิงแต่ละคู่ จะเป็นเรื่องเฉพาะตัวที่ทั้งสามีภรรยาจะต้องพยายามเรียนรู้พื้นเพ อุปนิสัยใจคอ บุคลิกลักษณะประสพการณ์ ตลอดจนความตั้งใจ ที่จะปรับตัวให้ชีวิตแต่งงานเป็นไปโดยราบรื่นผาสุกแล้วก็ตาม แต่ชีวิตจริง ๆ ประจำวันของมนุษย์แต่ละคนยังเป็นเรื่องที่จะต้องเรียนรู้ ศึกษา ปรับตัว ปรับใจอยู่ตลอดเวลา เริ่มแต่การย่างเข้ามีชีวิตคู่ร่วมกัน

ผู้ที่มีชีวิตแต่งงาน และครองชีวิตคู่ร่วมกันมานานถึง ๑๐—๑๕—๒๐—๒๕ ปี หรือกว่านั้น ได้มีประสพการณ์ในการครองเรือนครองรักมาด้วยวิธีการต่าง ๆ ถึงแม้ศิลปของการครองชีวิตคู่นี้ เราจะนำมาลอกแบบใช้โดยไม่ได้คำนึงถึงบุคคลแต่ละคนและคู่แต่งงานแต่ละคู่ไม่ได้ แต่ถ้าเราถือสุภาษิต "รู้ไว้ใช่ว่าใส่บ่าแบกหาม" แล้ว การบอกกล่าวเล่าสิบของสามีภรรยาที่อยู่กันนาน ๆ ได้พบกับปัญหาชีวิตต่าง ๆ นานาปการ

และด้วยวิธีการใด ท่านเหล่านั้นจึงสามารถผ่านอุปสรรคต่าง ๆ มาได้ ย่อมจะเป็นประโยชน์แก่เราผู้คิดที่จะมีชีวิตคู่ที่ผาสุก หรือผู้ที่จะเริ่มต้นชีวิตแต่งงานจะยกขึ้นมาพิจารณาไตร่ตรอง ปรับให้เหมาะสมเข้ากับบุคคล เวลาสถานที่ และเหตุการณ์ ก็เชื่อว่าจะผ่อนคลายความยุ่งยากในการขบคิดปัญหาในการครองเรือนได้ไม่มากก็น้อย

มนุษย์เราย่อมแตกต่างกันทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และท่าที พฤติกรรมที่แสดงออก แต่ละคนเป็นตัวของเขาเอง ไม่มีใครสักคนเดียวในโลกนี้ที่จะเหมือนกันไปทุกอย่างแม้แต่ฝาแฝดพ่อเดียวแม่เดียวกัน ย่อมจะมีอะไรแตกต่างกันบ้างไม่มากก็น้อย ทั้งนี้ ย่อมแล้วแต่ประสพการณ์ ตลอดจนสิ่งแวดล้อม เมื่อบุคคลแตกต่างกัน การกระทำของบุคคลหนึ่งหรือการปฏิบัติต่อบุคคลหนึ่ง ย่อมมีความหมายโดยเฉพาะจะนำไปเปรียบเทียบ หรือสมมุติให้เหมือนบุคคลอีกคนหนึ่งไม่ได้ ฉะนั้นการศึกษา ให้รู้จักตัวบุคคล เข้าใจปัญหา เข้าใจผู้มีปัญหา ตลอดจนเข้าใจตนเองเสียก่อน จึงค่อยนำวิธีการแก้อุปสรรคต่าง ๆ มาพิจารณาใช้ให้เหมาะสม ก็จะสามารถแก้ไขอุปสรรคนั้น ๆ ไปด้วยดี

ความรักทำให้คนตาบอด เป็นคำกล่าวที่ชาวบ้านกล่าวถึงผู้ที่ตกอยู่ในอารมณ์รัก มักจะมองไม่เห็นสิ่งบกพร่องของแต่ละฝ่าย หรือนึกว่าไม่เป็นไร พอจะแก้ไขได้เมื่อแต่งงานกันแล้วท่านจะพบกับความผิดหวังบ้างไม่มากก็น้อย ปกติชีวิตประจำวันของบุคคล การแสดงออก

ท่าที ย่อมเป็นไปด้วยความเคยชินที่ปฏิบัติต่อเนื่องกันมา ถ้าเราอยู่ตามลำพังเราพอใจทำอะไร เราก็ทำได้โดยไม่ต้องเกรงใจผู้ใด แต่ถ้าเราแต่งงานแล้ว ชีวิตประจำวันของเรายังคงดำเนินไปตามอารมณ์ความนึกคิดและประสพการณ์ของตนเองเสมอ ๆ แต่เราต้องไม่ลืมว่าเดี๋ยวนี้มีบุคคลหนึ่งอยู่ด้วยกับเรา เขาจะรู้สึกอย่างไร หรือเราจะทนต่อสิ่งที่ไม่เคยชินได้เพียงใด

สามีภรรยาซึ่งเพิ่งแต่งงานกันใหม่ ๆ ชีวิตคู่ยังคงหวานชื่น เอาอกเอาใจซึ่งกันและกัน แต่ในขณะเดียวกัน ท่านจะนึกหรือไม่ว่าทั้งสามีภรรยาเริ่มได้พบกับการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่งที่ขัดกับความเคยชิน ความรู้สึก ความพอใจเล็ก ๆ น้อย ๆ ฝ่ายหญิงอาจจะชอบความมีระเบียบโดยถือสุภาษิต "หยิบก็ง่าย หายก็รู้ ดูก็งามตาด้วย" ฝ่ายสามีชอบตามสบาย ปฏิบัติตามความเคยชินของตัวเหมือนเมื่อครั้งอยู่คนเดียว บีบยาสีฟันตรงกลางหลอดแทนการค่อย ๆ บีบจากข้างล่างขึ้นมาทีละน้อย ๆ ชอบผิวปากหรือร้องเพลงด้วยอารมณ์แจ่มใสตั้งแต่ตื่นนอนเช้าไม่เก็บผ้าเช็ดตัวไว้ตามที่ ชอบเขี่ยขี้บุหรี่ หรือโยนก้นบุหรี่ไม่ถูกที่ ชอบอาหารรสจัดหรือรสชืด กิริยาท่าทีที่แสดงออกของฝ่ายสามีบางครั้งไม่ถูกใจภรรยานัก เช่น เดินเร็วเกินไป ไม่สนใจว่าภรรยาจะเดินทันหรือไม่ เดินขึ้นบ้านทั้งรองเท้า พูดและหัวเราะเสียงดังบางท่านชอบพูดคำแสลง ยิ่งนานวันเข้า ก็ยิ่งจะได้พบเห็นอะไร ๆ อีกหลายอย่างที่ไม่ถูกใจเราไม่มากก็น้อยอยู่เรื่อย ๆ

มิใช่แต่ฝ่ายภรรยาเท่านั้น ที่จะต้องทนและสังเกตเห็นสิ่งที่ตนไม่ถูกใจจากสามี สามีก็เริ่มรู้สึกมีอะไรหลาย ๆ อย่างที่ตนไม่เคยชิน และจำต้องอดทน เช่นการใช้น้ำหอมที่มีกลิ่นแรงของภรรยา การใช้เวลานานอยู่หน้ากระจก ต้องเสียเวลาคอยการแต่งตัวของภรรยาเมื่อจะออกไปงานนอกบ้าน เจ้าระเบียบเกินไป จะทำอะไรต้องระวัง ขาดความสบายที่เคยชินเมื่อครั้งอยู่คนเดียว ต้องฟังคำจู้จี้ขี้บ่นของภรรยา ทั้ง ๆ ที่ก็รู้ถึงเจตนาดีของภรรยา สิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ เหล่านี้ถ้าต่างคนต่างเก็บความไม่ถูกใจกันไว้ โดยไม่หาโอกาสปรับความเข้าใจ และเปลี่ยนท่าทีกันแล้ว จะเพิ่มพูนความไม่ถูกใจขึ้นทุกที ๆ ผลที่สุดในบางอารมณ์ เมื่อไม่สามารถควบคุมสติได้ ใช้คำพูดเชิงตำหนิ หรือกระแนะกระแหนอีกฝ่ายหนึ่ง อาจทำให้อีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งก็เก็บเอาความรู้สึกไม่ถูกใจเล็ก ๆ น้อย ๆ ไร้สาระที่อัดอั้นอยู่ในใจ อาจจะเป็นเหตุให้ทั้งสองฝ่ายรู้สึกว่าเหลือที่จะอดทนต่อไปก็ได้ ท่านควรจะเห็นใจต่อความเคยชิน อย่าเก็บเอาเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ มาใส่ใจทำให้อารมณ์ขุ่นมัวโดยนึกเสียว่าบุคคลแต่ละคนย่อมเป็นตัวของเขาเอง และทุกคนย่อมแตกต่างกัน ถ้าจำเป็นก็ควรหาโอกาสที่ทั้งสองฝ่ายอยู่ในอารมณ์ดีพอ ปรับความเข้าใจในสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ด้วยวิธีการละมุนละไม ไม่ใช่ด้วยการประชดประชันการกระแทกกระทั้นให้เกิดความร้าวฉานขึ้นในจิตใจจะทำให้ต่างคนต่างมีความรู้สึกเหินห่างกันไปทีละน้อย ๆ ฝ่ายภรรยาไม่ควรทิ้งคุณสมบัติของ

หญิงควรใช้ท่างทางสุภาพอ่อนหวาน คำพูดที่มีเหตุผลและนุ่มนวล เมื่อจะขอร้องให้สามีฟั่งความคิดเห็นของตน ไม่มีชายใดที่จะมองข้ามเจตนาดีของภรรยาที่หวังดีของเขาไปเสียได้ การเข้าถึงปั่ญหาใด ๆ ก็ตาม ควรมองปั่ญหานั้น ๆ ด้วยความเข้าใจในตัวปั่ญหาบุคคลผู้มีปั่ญหาและเข้าใจตัวเองเสียก่อน แล้วจึงนำวิธีการต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับบุคคลและปั่ญหานั้น ๆ เป็นราย ๆ ไป ความสำเร็จคงจะบังเกิดขึ้นเป็นแน่แต่ทั้งนี้ขอให้ใช้ความอดทนและให้เวลานานพอสมควร

ถึงแม้ปั่จจุบันนี้โลกเราจะเจริญด้วยวัตถุ การวิทยาศาสตร์ก้าวหน้า การคมนาคมสะดวก มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งกระทบ-กระเทือนความเป็นอยู่ขนบธรรมเนียมประเพณี ศีลธรรมและวัฒนธรรมของมนุษย์อยู่มากก็ตาม แต่ศิลปของการครองเรือน ครองรัก ตั้งแต่สมัยโบราณก็ยังคงเป็นอมตะไม่ล้าสมัยเพียงแต่ดัดแปลง กล่อมเกลา เลือกใช้ให้ถูกกาลเทศะเหมาะสมกับบุคคลเป็นคน ๆ ไปเท่านั้น

การนำศิลปของการครองเรือนครองรักไปใช้นั้นมิใช่จะเห็นผลทันตาทันใจเสมอไปก็หาไม่ สามีภรรยาที่อยู่ด้วยกันนาน ๆ อาจจะต้องต่อสู้อุปสรรคต่าง ๆ วันแล้ววันเล่า ด้วยความอดทนกว่าจะบรรลุถึงจุดหมายปลายทาง ทั้งนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถเรียนรู้ซึ่งกันและกันและการปรับตัวของคู่สามีภรรยานั้น ๆ ด้วย ฝ่ายภรรยาโดยธรรมชาติ จะจะต้องเป็นผู้ศึกษาเรียนรู้อุปนิสัยใจคอความเคยชินของสามี และโอนอ่อน

ผ่อนตามหรือพยายามปรับตัวปรับใจต่อเหตุการณ์นั้น ๆ เท่าที่สามารถทำได้ แต่ถ้าถึงคราวจำเป็นฝ่ายภรรยาก็ควรใช้เหตุผล ความอ่อนหวานนุ่มนวลเข้าช่วย สามีคงเห็นใจและผ่อนปรนตามความต้องการของภรรยาบ้างเป็นแน่

การตั้งต้นชีวิตคู่และการครองเรือนเป็นงานที่ต้องมีการเตรียมตัวเตรียมพร้อมและมีแนวของการดำเนินชีวิต ความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้ที่ถึงวัยอันควรจะต้องเริ่มศึกษา ใฝ่หาความรู้ ศิลปเหล่านี้หญิงชายควรจะได้รับคำแนะนำอย่างถูกต้องเช่นเดียวกับการเรียนวิชาสาขาอื่น ๆ วิชาชีพอื่น ๆ เช่น วิชาเลขานุการการเป็นนักบัญชี นักธุรกิจ และอุตสาหกรรม และอื่น ๆ ถ้าได้รับการฝึกฝนแล้วก็จะทำงานนั้น ๆ ได้ผลดี แต่การครองเรือนเป็นงานที่เสี่ยงและท้าทาย ฉะนั้นหนุ่มสาวจึงควรเริ่มศึกษาศิลปวิทยาของการครองเรือน ครองรักเสียแต่เนิ่น ๆ ตั้งแต่ยังไม่มีความรักเกิดขึ้น เราจะหาสถานที่ศึกษาศิลปนี้โดยตรงได้ยาก ถึงแม้ในครอบครัวจะมีบิดามารดาสักกี่คน ที่ให้ความรู้แก่หนุ่มสาวถึงเรื่องนี้ เราจะศึกษาศิลปนี้ได้จากการอ่านหนังสือตำรับตำราจากการบอกเล่าของผู้มีประสพการณ์ จากชีวิตจริงของผู้ที่เราพบเห็นและรู้จัก จากการพูดคุยของบิดามารดาที่เราได้ฟังอยู่เสมอ ๆ จากผู้ที่มีความรู้เฉพาะด้าน เช่น นายแพทย์ ที่ปรึกษาผู้มีหน้าที่เหล่านี้ จะเป็นแนวทางให้ผู้ได้ศึกษาสามารถดำเนินชีวิตผ่านพ้นอุปสรรคไปได้โดยราบรื่น

การศึกษาศิลปของการครองเรือนไม่มีวันสิ้นสุด และไม่มีกฎเกณฑ์ที่วางไว้แน่นอน หรือสามารถพิสูจน์ว่าได้ผลร้อยเปอร์เซ็นต์เหตุผล

ก็คือมนุษย์เราแตกต่างกัน ต่างจิตต่างใจ ต่างสติปัญญาความสามารถ ต่างสิ่งแวดล้อม ต่างประสพการณ์ ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับมนุษย์ต้องการการยืดหยุ่นต้องการการสมดุลย์ ฉะนั้นถ้าได้ใช้พิจารณญาณนำไปใช้ตามความเหมาะสมกับบุคคลข้างเคียง และสังเกตดูว่าจะได้ผลเพียงใด สมควรจะดัดแปลงยืดหยุ่นให้เหมาะสมอย่างไร ในกรณีที่มีปัญหาและไม่สามารถจะแก้ไขปัญหาได้ด้วยตัวเองจะทำอย่างไร จะไปหาใครบิดามารดาญาติผู้ใหญ่ที่เคารพ ก็อาจให้คำแนะนำเป็นแนวทางให้เราพิจารณาได้ ถ้าไม่มีบุคคลดังกล่าว ใครเล่าที่เราจะไปปรับทุกข์หรือปรึกษาหารือ เพื่อนสนิทมิตรสหายหรือเขาอาจจะมองปัญหาของเราไปอีกแง่หนึ่ง ความหวังดีของเพื่อนอาจทำให้เราไขว้เขว หรือเขาอาจจะให้คำแนะนำจากประพสการณ์ของเขาโดยมิได้มองปัญหาอย่างถ่องแท้ ทางที่ดีเราควรจะไปปรึกษาหารือผู้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาเหล่านี้โดยตรง จะเป็นนายแพทย์นักจิตวิทยา อาสาสมัครผู้มีประสพการณ์ หรือองค์การของรัฐ และเอกชนที่มีนักวิชาชีพให้คำปรึกษาหารือโดยตรงก็จะได้ประโยชน์ยิ่ง เพราะเป็นผู้ได้รับการฝึกอบรมมาทางนี้โดยตรง ผู้ให้คำแนะนำและรับปรึกษาหารือจะมองปัญหาด้วยใจเป็นกลาง เขาจะเป็นผู้ช่วยให้เรามองปัญหาและตอบปัญหานั้นด้วยตัวของเราเองว่า เราจะควรจัดการอย่างไรดีกับปัญหานั้น ๆ

ปัญหาในชีวิตประจำวันของสามีภรรยามีร้อยแปดประการรุนแรงบ้างไม่รุนแรงบ้าง ทั้งนี้ หมายถึงว่าปัญหาแต่ละปัญหา บุคคลหนึ่งอาจจะรู้สึกว่ารุนแรงจนไม่สามารถจะทนได้ แต่ปัญหาเดียวกันเกิดกับบุคคลอีกคน

หนึ่ง อาจจะไม่มีอะไรรุนแรงเกิดขึ้นเพราะเขาพอทนได้ หรือกำลังหาทางแก้ไขปัญหาอยู่เงียบ ๆ อย่างใจเย็น สำรวจตัวเอง พิจารณาเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยเหตุผล ไม่เอะอะโวยวายเกินกว่าเหตุ

จะขอยกเอาปัญหาที่มักจะปรากฏการขัดแย้งระหว่างสามีภรรยาบ่อย ๆ ขึ้นมาเป็นตัวอย่าง แต่ไม่ได้หมายความว่า ถ้าปฏิบัติตนตามวิธีการแล้ว จะสามารถแก้ปัญหานั้น ๆ ได้เสมอไป เพราะเราต้องเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์เป็นพื้นฐานว่าทุกคนไม่เหมือนกัน แต่ละคนแตกต่างกันในท่าทีการแสดงออก อุปนิสัยใจคอ ความเคยชิน อันเกิดจากการเลี้ยงดู ฝึกอบรมจากครอบครัว ประสพการณ์ที่ได้รับและพบเห็นมาแต่เล็กแต่น้อยตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ประกอบกับเหตุการณ์ปัจจุบันด้วย

๑. ปัญหาขัดแย้งเล็ก ๆ น้อย ๆ ในชีวิตประจำวัน

คนเราทุกคนมีพื้นฐาน นิสัย บุคลิกลักษณะท่าทีความนึกคิดความเคยชินต่อสิ่งต่าง ๆ มาเป็นเวลาปี ๆ บางคนโอบอ้อมอารี คิดถึงและเห็นใจผู้อื่น หรือตรงข้าม คนที่เคยเอาแต่ใจตนเองเห็นตัวเองสำคัญกว่าคนอื่น ทุกคนต้องเอาใจ การแต่งงานจะไม่ช่วยให้เปลี่ยนพื้นนิสัยดังกล่าวได้เสมอไป ความรักไม่สามารถจะบันดาลให้คนอดทนจนไม่มีจุดจบ เราต้องยอมรับความจริงข้อนี้ เราจะได้เห็นท่าทีการแสดงออก คำพูด การชอบไม่ชอบอาหาร สีสรร เครื่องแต่งกาย ความร้อนหนาวของอากาศและอะไรต่ออะไร ในชีวิตประจำวันที่ขัดกับความรู้สึกของเราอยู่บ้างไม่มากก็น้อย

ทั้งสามีภรรยาจะต้องยอมรับความจริงว่าแต่ละคนเป็นตัวของเขาเองพยายามทำความเข้าใจแต่ละฝ่าย พยายามปรับตัว ปรับใจ ด้วยความเห็นใจอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้ายังมีความขัดแย้งที่ไม่สามารถจะปรับตัวเองได้ เพื่อความผาสุกของชีวิตครอบครัวก็ควรหันหน้าเข้าหากัน นำปัญหาข้อขัดแย้งนั้น ๆ ขึ้นมาปรึกษาหารือ หาทางแก้ไขโดยความเห็นอกเห็นใจกันเป็นทางสายกลางพอเหมาะพอควร ไม่ขัดหรือฝืนใจของอีกฝ่ายหนึ่งเกินไป แต่ไม่ควรใช้วิธีรุกเงียบ ต่างคนต่างคิดหาทางแก้ปัญหาขัดแย้งตามลำพังเพื่อให้เป็นไปดังใจตัวเอง หรือถกเถียงข้อขัดแย้งนั้น ๆ อย่างไม่มีวันสิ้นสุด จนกลายเป็นกิจวัตรประจำวัน หรือต่างฝ่ายต่างจะบังคับให้อีกฝ่ายหนึ่งทำตามและยอมตามความคิดเห็นของตน สามีภรรยาควรจะได้นึกถึงว่า สิ่งใดสำคัญมากสำคัญน้อย และพยายามจัดตัวให้พอเหมาะพอควร อย่าถือเอาเป็นเรื่องเคร่งเครียดเกินไปนัก สิ่งใดพอจะอะลุ้มอล่วยออมชอมกันได้ก็ไม่ควรเพิกเฉยละเลยเสีย ชีวิตครองเรือนก็จะประสบความผาสุก

๒. ปัญหาการเที่ยวเตร่นอกบ้าน กินเหล้าเมายาและอื่น ๆ

ถ้าเป็นภรรยา จะทำอย่างไรดี การแสดงกิริยาไม่พอใจจนออกนอกหน้าต่อหน้าเพื่อนฝูง การพูดจากระแนะกระแหนถากถาง หรือทำกิริยากระแทกกระทั้นประชดประชัน หรือตั้งคำถามหรือพูดเป็นเชิงขู่บังคับเราเชื่อหรือว่าจะเปลี่ยนท่าทีของสามีให้ยอมตามได้ เขาอาจจะรู้สึกรำคาญ

รู้สึกโกรธขึ้นมาเมื่อใดเขาก็หาทางหลีกเลี่ยงที่จะพบเห็น ได้ยินสิ่งที่เขาไม่พอหูพอตา โดยออกนอกบ้านบ่อยขึ้นหรือกลับมาค่ำคืนใกล้เวลานอน ถึงแม้เราจะแสดงความไม่พอใจขนของกลับไปอยู่กับบิดามารดาของเรา เขาอาจจะไม่ติดตามไปง้องอนก็ได้ ถ้าจะลองวิธีตรงข้าม พูดจาปฏิบัติสามีอย่างปกติเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้นผิดแปลก เมื่อเขาอยู่ในอารมณ์ที่ดี เราอาจจะใช้ความอ่อนหวานความรักเป็นเครื่องช่วย ให้สามีฟังความหวังดีของเราบ้าง คำพูดและท่าทางที่แสดงออกมีความสำคัญมาก เราทำไปด้วยความหวังดี ด้วยความรักและแสดงให้เขาเห็นว่า เราสนใจและห่วงใยในสุขภาพของเขาเป็นใหญ่ มิใช่เพื่อความพอใจของเราเท่านั้น

๓. ปัญหาความสนใจในหญิงอื่น

ปัญหานี้ดูจะเป็นปัญหาที่ยิ่งใหญ่กว่าปัญหาใด ๆ ในโลกของสามีภรรยา และก็เกือบจะเป็นยาดำเข้าแทรกแซงในชีวิตการแต่งงานมากบ้างน้อยบ้างตามอัธยาศัย ภรรยาควรเข้มแข็ง และอดทน สังเกตนิสัยใจคออัธยาศัยของสามี การที่สามีทำตัวเป็นสุภาพบุรุษให้บริการหรือเอาอกเอาใจเพื่อนหญิง รับนั่งรถไปส่งบ้านพบปะคุยกัน รับประทานอาหารร่วมกันอาจจะเป็นครั้งคราวหรือภรรยาเผอิญพบ หรือเพื่อนพบซ้ำ ๆ กัน ภรรยาก็อาจเกิดระแวง จิตใจชักขุ่นมัว มักจะตั้งแง่จับผิด เฝ้ามองหาความพิรุธของฝ่ายสามีขึ้นทุกที ที่จริงสามีอาจจะปฏิบัติไปตามปกติที่มีนิสัยเป็นสุภาพบุรุษ หรือในฐานะเพื่อนฝูง โดยมิได้คิดเป็นอย่างอื่น เขาจะเกิด

ความรู้สึกรำคาญต่อคำถาม การกระแนะกระแหนหรือท่าทีของภรรยา มีสามีหลายต่อหลายคนบ่นรู้สึกรำคาญต่อความขี้ระแวงของภรรยา เลยประชดประชันด้วยการคบหาผู้หญิงอื่นหนักขึ้น หรือหาความสบายใจโดยออกนอกบ้าน จะได้ห่างไกลไม่ได้ยินภรรยาบ่นให้รำคาญหูรำคาญตาก็เป็นได้ เลยทำให้สามีภรรยาคู่นั้นห่างกันทั้งกาย ห่างกันทั้งใจยิ่งขึ้นทุกที ภรรยาที่ประสบปัญหานี้มักจะกล่าวว่าสามีชอบจะเอาใจหญิงอื่น ที่ภรรยาตนไม่เห็นเคยสนใจเอาใจอย่างนี้เลยและแถมยังว่าถ้าไม่ได้กับตัวใครแล้วจะไม่เข้าใจ และจะไม่รู้สึกว่าชอกช้ำเพียงใด ถ้าได้กับตัวเองแล้วจึงจะรู้ว่ามันมีพิษสงอย่างไร ผู้ตั้งตัวเป็นที่ปรึกษาอาจไม่เคยมีประสพการณ์มาก็ได้ หรือมีก็ไม่ร้ายแรงเท่าอะไรทำนองนั้นปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของครอบครัว ก็มีคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ มีแตกต่างออกไปบ้าง หรือหนักบ้าง เบาบ้างสุดแต่ผู้ใดจะสามารถผ่อนคลายความรู้สึกตึงเครียด โดยหาเหตุผลและพยายามหาทางแก้ไขสถานการณ์นั้น ด้วยความสุขุมรอบคอบประกอบทั้งต้องอดทนให้เวลานานพอสมควร เหตุการณ์นั้นก็จะผ่านพ้นไปด้วยดี

คำบอกกล่าวของเพื่อนฝูงผู้จะว่าหวังดีก็ไม่ใช่ หวังร้ายก็ไม่เชิงชอบมาบอกกล่าวเล่าสิบว่า เห็นสามีไปดูหนังกับคนนั้น ไปรับประทานอาหารกับคนนี้เห็นหญิงนั่งรถเปลี่ยนหน้ากันเรื่อย หรือเห็นคนเดียวกันซ้ำหน้าบ่อย ๆ ภรรยาผู้ฉลาดไม่ควรรับฟังมาเป็นเครื่องร้อนใจทำให้เกิดทุกข์

ถ้าเรารู้แน่ชัดว่าสามีไปสนใจหญิงอื่น ผู้มีประสพการณ์ในการครองเรือนหลายท่านใช้วิธีการทำเป็นไม่รู้ อดทนไม่เอ่ยปากไต่ถาม ไม่แสดงท่าว่ารู้ และในเวลาเดียวกัน พยายามสำรวจตัวเองว่าตนมีความบกพร่องอะไร ทำอะไรที่ไม่เป็นที่พอใจของสามีบ้าง หรือบกพร่องต่อหน้าที่ของภรรยาที่ดี ปล่อยตัวไม่รักษาสุขภาพ ไม่แต่งตัว ปล่อยตัวเกินไปหลังจากมีบุตรแล้ว หรือไม่ยอมเปลี่ยนท่าทีปรับตัวให้เข้ากับสามี จู้จี้ขี้บ่น ระเบียบจัดเกินไป เอาแต่ใจตนเอง หรือไม่สนใจต่อการงาน หรือยกย่องชมเชยในผลงานหรือสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เขาทำให้ ถ้าพิจารณาด้วยใจเป็นธรรมแล้ว อาจจะพบข้อบกพร่องซึ่งฝ่ายภรรยาจะต้องแก้ไข อย่าเข้าข้างตนเองเกินไปปฏิบัติตนเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น และด้วยวิธีการอันสุขุมรอบคอบและด้วยความรัก เขาอาจจะรู้สึกตัวย้อนกลับมาหาภรรยาอีก ภรรยาก็พร้อมที่จะให้อภัย ในความรู้สึกของภรรยาคงจะขมขื่นทุกข์ทรมานใจอย่างแสนสาหัสในชีวิต แต่ภรรยาควรยอมรับและกล้าที่จะเผชิญต่อเหตุการณ์ที่เกิดมาแล้วอย่างกล้าหาญ จงลืมความหลังอันขมขื่นชอกช้ำที่ผ่านมาแล้ว ด้วยการสร้างอนาคตอันแจ่มใสหวานชื่น อย่าให้เหตุการณ์ในอดีตมาทำลายอนาคต ภรรยาคงคิดว่ามันไม่ง่ายเหมือนอย่างพูด แต่ถ้าทำได้ ภรรยาก็จะชนะใจคู่ครองอย่างงดงาม

ถ้าภรรยาเคยติดตามทำรับรู้สิ่งที่สามีต้องการปกปิดเช่นติดตามดูว่าสามีจะไปเที่ยวกับใคร วันนี้จะไปไหน อาจจะเป็นเหตุให้เกิดความ

เป็นจริงเป็นจังขึ้น เหมือนภาษิตที่ว่า "ตกกระไดพลอยโจน" ก็ได้ จะยิ่งทำเปิดเผยยิ่งขึ้น เพราะเขาเห็นว่าภรรยารู้แล้วปกปิดไปก็ไม่ได้ประโยชน์อะไร สถานการณ์อาจคลี่คลายในทางที่ดีได้บ้างถ้าภรรยาไม่ถือทิษฐิมานะ สิ่งใดผ่านไปแล้วก็แล้วไป เรามาตั้งต้นกันใหม่ จะมายึดถืออดีตเพื่ออนาคตจะมีประโยชน์อะไร

๔. ปัญหาการทะเลาะเบาะแว้ง

มีคำพังเพยกล่าวว่า ลิ้นกับฟันย่อมกระทบกันฉันใด สามีภรรยาจะต้องผิดใจกันมีปากเสียงกันบ้างไม่มากก็น้อยฉันนั้น การทะเลาะเบาะแว้งหมายถึงการตึงเครียดทางอารมณ์ และใช้วาจาเป็นเครื่องประหัตประหารและด้วยความตั้งใจที่จะให้อีกฝ่ายหนึ่งเจ็บกายและเจ็บใจทำให้คนมีความรู้สึกไม่เป็นมิตรต่อกัน

สามีภรรยาซึ่งแต่งงานกันใหม่ ๆ อาจจะรักษาระดับของความรักและความสัมพันธ์ให้สม่ำเสมอเหมือนเมื่อรักกันอยู่ และอาจเห็นว่าการมีปากมีเสียงถึงขั้นทะเลาะวิวาทจะเป็นทางให้ชีวิตแต่งงานแตกหัก ก็พยายามที่จะหลีกเลี่ยงการทะเลาะเบาะแว้ง เมื่อพบเห็นสิ่งใดไม่ถูกใจ อุปนิสัยใจคอหรือท่าทีของอีกฝ่ายหนึ่งก็พยายามเก็บความรู้สึกที่ไม่พอใจนั้นไว้ ยิ่งนานวันเข้าความไม่พอหูพอตาก็จะยิ่งเพิ่มมากขึ้น ๆ จนถึงจุด เมื่อมีอะไรมากระทบก็จะระเบิดออกมาอย่างขาดสติก็ได้ สามีภรรยาเป็นบุคคล ๒ คนอยู่ในฐานะที่จะเรียนรู้การอยู่ร่วมกัน การปฏิบัติของสามีภรรยาย่อม

แตกต่างไปจากการปฏิบัติตนเมื่อเป็นคนรักกันก่อนแต่งงานไม่มากก็น้อย ฉะนั้น การเรียนรู้ การยอมรับความจริง และการปรับตัวให้เข้ากันได้เป็นเรื่องสำคัญยิ่งเมื่อทั้งสองฝ่ายอยู่ในฐานะที่จะเรียนรู้การอยู่ร่วมกัน และยอมรับความจริงว่า แต่ละคนเป็นตัวของเขาเอง และย่อมมีอะไร ๆ ที่แตกต่างกันได้ ถ้าเราสามารถนำความแตกต่างของแต่ละฝ่ายมาพูดจาตกลงปรองดองกันได้ การทะเลาะเบาะแว้งย่อมจะเกิดได้น้อยมาก จริงอยู่บางครั้งการมีปากเสียงเถียงกันของสามีภรรยาอาจไม่รุนแรง หรือต่างฝ่ายต่างเลิกลากันไปโดยมิได้ถือเป็นอารมณ์ หรือสามีภรรยาอาจเห็นเป็นสนุกที่จะได้มีการทะเลาะกันแล้วก็ดีกัน ทำให้การอยู่ร่วมกันมีชีวิตชีวาขึ้นกว่าอยู่กันอย่างราบรื่น สามีอาจจะเป็นฝ่ายง้องอนภรรยาก่อน หรือฝ่ายภรรยาจะเป็นฝ่ายง้องอนสามีก่อนก็ดี ถ้าปฏิบัติได้โดยไม่ถือโกรธกัน เป็นการดี

แต่การทะเลาะวิวาทกันด้วยอารมณ์ มักจะทำให้ขาดสติการกระทำก็ดี คำพูดก็ดี ที่แสดงออกหรือกล่าวออกมาในเวลาโกรธถึงแม้คำกล่าวนั้นจะเป็นความจริง ถ้าพูดในขณะโกรธน้ำเสียงที่พูดก็ดูกระด้างห้วนไม่มีหางเสียง ผู้ฟังอีกฝ่ายหนึ่งก็ไม่อยู่ในอารมณ์ที่จะรับฟัง ทำความเข้าใจ ก็เหมือนเอาน้ำมันไปราดบนไฟ หรือเอาไม้ไปแหย่รังผึ้ง เหตุการณ์ก็จะเลวร้ายขึ้น ถึงแม้การมีปากเสียงจะสิ้นสุดลง การกระทำและคำพูดนั้น ๆ ก็ยังอยู่ในความทรงจำยากแก่การจะลืมได้ง่าย ถ้ามีการทะเลาะเบาะแว้งเกิดขึ้นอีก มิใช่แต่ความขัดแย้งใหม่เท่านั้นที่จะเป็น

ชนวนให้มีการทะเลาะกัน คำพูดผิดหู การกระทำเก่า ๆ ที่ไม่ถูกใจพลอยมาผสม มาเพิ่มให้การมีปากมีเสียงในวันนั้นรุนแรงยิ่งขึ้น การทะเลาะเบาะแว้งกันด้วยอารมณ์แต่ละครั้งย่อมเกิดง่ายขึ้น ๆ และแต่ละครั้งย่อมเพิ่มพูนความผิดหวัง ความไม่เข้าใจ ความน้อยเนื้อต่ำใจ และอะไรต่อมิอะไรขึ้นทีละน้อย ๆ อย่างที่เจ้าตัวคิดไม่ถึง ถึงแม้สามีภรรยาจะคืนดีกันและให้อภัยกันและกันแล้วก็ตาม ก็ไม่สามารถลบรอยร้าวและความรู้สึกของแต่ละฝ่ายที่มีต่อกันได้โดยเด็ดขาด

การผิดใจกันในคำพูด ในความคิดเห็นหรือการกระทำอันเป็นชนวนของการวิวาทมีปากเสียงนั้น ถ้าสามีภรรยาต่างถืออารมณ์ของตนเป็นใหญ่ การทะเลาะวิวาทก็จะเกิดขึ้นบ่อย ๆ จนกลายเป็นกิจวัตรประจำวัน หรือกลายเป็นนิสัย เพราะถ้าทะเลาะกันเสมอ ๆ ก็เลยถือเป็นของธรรมดา เอะอะก็ขึ้นเสียงทะเลาะกันโดยไม่ฟังเหตุผล เอาชนะกันด้วยเสียงดังขึ้น ๆ ทุกทีและก็เกินเลยก้าวร้าวกันด้วยกาย วาจา ใจ จนกลายเป็นความเคยชินต่อการใช้กิริยาวาจาก้าวร้าวกันและกัน

อีกประการหนึ่ง การมีปากเสียงของสามีภรรยามักจะรุนแรงและตึงเครียดเป็นจริงเป็นจังมากกว่ามีปากเสียงกับเพื่อนฝูงพี่น้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสามีภรรยามักจะรู้จุดอ่อนของกันและกัน เวลาโกรธกันมักนำเอาจุดอ่อนมาโจมตี กล่าวให้กระทบกระเทือนจิตใจ หรืออย่างที่พูดว่าจี้จุดอ่อน ให้ฝ่ายหนึ่งเกิดโทษะ หรือเจ็บใจ อาจจะเป็นสาเหตุให้มีปากเสียงรุนแรงยิ่งขึ้น

บุคคลบางคนมีอารมณ์ขัน อาจช่วยให้ความเคร่งเครียดที่เกิดขึ้นน้อยลง หรือบุคคลที่มีนิสัยร่าเริงสนุกสนาน การหัวเราะก็จะช่วยให้ความเคร่งเครียดคลายลงไปได้มาก ความรู้สึกที่แตกต่างกันของสามีภรรยาอาจเปลี่ยนแปลงไม่ได้ แต่ก็อาจไม่ร้ายแรงถึงกับเป็นเหตุให้มีปากเสียงกัน ถ้าต่างคนต่างไม่สนใจในความแตกต่างนั้น หันไปสนใจสิ่งอื่น ๆ แทน เช่น การออกกำลังกายการเล่นกีฬา พักผ่อนหย่อนใจ อ่านหนังสือ ปลูกต้นไม้ ดูภาพยนตร์ ดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ ฯลฯ ตามอัธยาศัย ก็อาจผ่อนคลายความตึงเครียดไปได้โดยไม่มีเหตุการณ์ร้ายแรงเกิดขึ้น

การนำเอาสิ่งที่สามีภรรยามีความเห็นไม่ตรงกัน ความไม่พอใจในการกระทำ หรือบุคคลิกท่าทีของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดขึ้นมาพูดจากันเสียแต่แรก ๆ ของการแต่งงาน โดยผู้เริ่มพูดอยู่ในอารมณ์ปกติ พูดด้วยน้ำเสียงปกติ ไม่มีท่าทีไม่พอใจและอีกฝ่ายหนึ่งก็อยู่ในอารมณ์ที่จะรับฟังได้ ถึงแม้จะมีความเห็นขัดแย้งกันก็คงจะสามารถทำความตกลงกันได้ ถ้าต่างฝ่ายต่างพยายามจะฟังเหตุผล และพยายามเข้าใจกันดีกว่าจะพยายามเก็บความไม่พอตาพอใจไว้ฝ่ายเดียว และยิ่งนานวันก็ยิ่งไม่ถูกตาถูกใจยิ่งขึ้น คนเรามักมีอารมณ์เสีย ขาดเหตุผลเนื่องมาจากร่างกายไม่แข็งแรงอ่อนเพลีย เจ็บไข้หรือทำงานหนัก เหนื่อยอ่อน ทำงานเคร่งเครียดทั้งวัน ๆ งานยุ่ง ๆ ทำให้พักผ่อนไม่เพียงพอ เมื่อมีอะไรมากระทบจิตใจขณะที่ร่างกายอ่อนเพลีย จิตใจเหนื่อยล้า แม้เพียงนิดเดียวไม่น่าจะเป็นเรื่องก็กลายเป็นเรื่องใหญ่

ทะเลาะมีปากเสียงกันหน้าดำหน้าแดง ต่างฝ่ายต่างเอาแต่ใจและอารมณ์ของตนเป็นที่ตั้ง และพยายามทุกวิถีทางที่จะเป็นฝ่ายชนะ

ฉะนั้น ข้อสำคัญที่ควรระลึกถึงก็คือ การจะนำเอาปัญหาใด ๆ ที่ฝ่ายสามีหรือภรรยาไม่พอใจ หรือมีความเห็นไม่ตรงกันขึ้นมาพิจารณาปรับความเข้าใจกันนั้น ขอให้ทำเมื่อทุกฝ่ายอยู่ในอารมณ์ที่พอจะพูดและรับฟังได้ การถกเถียงแสดงความคิดเห็นนั้น ควรอยู่บนพื้นฐานต่างฝ่ายต่างหวังดีต่อกันทะนุถนอมน้ำใจกัน พยายามเข้าใจกันและปรับตัวให้เข้าใจกันได้ ความหิว ความเหนื่อย และสุขภาพไม่ดีอาจเป็นเหตุให้เรื่องเล็กกลายเป็นเรื่องใหญ่เรื่องไม่เป็นเรื่องก็กลายเป็นเรื่องไป การพูดโดยไม่ตั้งใจ การเย้าแหย่ ล้อเลียนผู้ที่ตกอยู่ในอารมณ์ดังกล่าวก็ไม่ควรกระทำ เพราะอีกฝ่ายหนึ่งอาจถือเป็นเรื่องจริงจัง ขาดเหตุผล ซึ่งมักปรากฏกับบุคคลโดยทั่ว ๆ ไปไม่ว่าจะอยู่ในวัยใด

อนึ่ง การเปิดโอกาสให้ลูก ๆ ที่โตพอจะให้ความคิดเห็นได้แสดงความคิดเห็นเพื่อความสุขร่วมกันของครอบครัวในเรื่องกิจวัตรประจำวันหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในครอบครัวเป็นส่วนรวม ก็จะเป็นวิธีผ่อนคลายความเคร่งเครียดลงได้ และเป็นวิธีการฝึกการอยู่รวมกับแบบประชาธิปไตยอีกด้วย การให้ลูก ๆ มีสิทธิแสดงความคิดเห็น และผู้ใหญ่ยอมรับฟังความคิดเห็นตลอดจนชี้แจงให้ทราบเมื่อมีการเข้าใจผิด จะทำให้ลูก ๆ ได้รู้สึกภาคภูมิใจว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว เกิดความรู้สึกผิดชอบ

ในความเจริญและความผาสุกของสมาชิกร่วมกัน การร่วมกันแสดงความคิดเห็น ร่วมกันรับผิดชอบในความสุขความเจริญของครอบครัว ถ้าสมาชิกในครอบครัวปฏิบัติต่อกันอย่างสม่ำเสมอแล้ว จะเป็นทางหลีกเลี่ยงการมีปากเสียงกันด้วยอารมณ์ได้มาก

หญิงชายบางคนระหว่างการหมั้นก่อนการแต่งงานได้พยายามนำปัญหาข้อขัดแย้ง หรือปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้เมื่อแต่งงานแล้วขึ้นมาพิจารณาหาทางออกที่ดีร่วมกัน อาจเป็นวิธีที่ดีวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ปัญหาเกิดขึ้นน้อยลง หรือหาทางป้องกันเสียก่อนมิให้ปัญหานั้น ๆ เกิดขึ้น การหลีกเลี่ยงการมีปากเสียงเถียงทะเลาะเบาะแว้งกันนั้นต้องขึ้นอยู่กับบุคคลทั้งสองฝ่ายที่จะเห็นอกเห็นใจ และเข้าใจกัน พยายามปรับตัวให้เข้ากันได้ มิใช่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะต้องเป็นฝ่ายอดทน หรือปฏิบัติไปฝ่ายเดียว

๕. ปัญหาครอบครัวญาติพี่น้องของสามีภรรยา

ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย การติดต่อและมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครอบครัว ญาติฝ่ายสามีหรือภรรยามีความสำคัญต่อความผาสุกของคู่สมรสมิใช่น้อย บางคู่แต่งงานกันแล้วจำเป็นต้องอยู่ร่วมบ้านกับครอบครัวของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งชั่วระยะหนึ่งหรือตลอดไป ถ้าไปอยู่กับครอบครัวฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ก็อาจเกิดความลำบากใจ อึดอัดใจในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ และบุคคลข้างเคียงที่อยู่ด้วย เป็นงานสองผักสองฝ่ายและค่อนข้างจะหนักเกินไปสำหรับคู่แต่งงานใหม่ ๆ ย่อม

ต้องใช้เวลาพยายามทำความเข้าใจ เรียนรู้ และปรับตัวให้เข้ากันอยู่แล้ว ยังมีภาระที่จะต้องปรับตัวให้มีสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัวญาติพี่น้อง เขยสะใภ้ของสามีภรรยาอีกด้วย จะเป็นการง่ายขึ้นถ้าสามีภรรยาได้อยู่เป็นอิสระเพื่อเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากันได้โดยลำพัง ฉะนั้น ถ้าเป็นไปได้ สามีภรรยาควรจะได้อยู่โดยลำพังและเป็นอิสระ เพื่อให้โอกาสได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกัน และตั้งต้นชีวิตการครองเรือนตามความสามารถของเขา

ถึงแม้คู่แต่งงานใหม่จะมิได้อยู่ร่วมบ้านกับครอบครัวของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดก็ตาม ก็มิได้หมายความว่าเขาจะขาดความสัมพันธ์จากครอบครัว ญาติพี่น้องของเขาโดยเด็ดขาด การไปมาหาสู่เยี่ยมเยียนอุปการะซึ่งกันและกัน ย่อมเป็นพื้นนิสัยของคนไทยอยู่แล้วความสนิทสนมทางครอบครัวก็มิได้หมดไป ความเกี่ยวดองระหว่างญาติทั้งสองฝ่ายย่อมมีผลดีถ้าคู่แต่งงานสามารถวางตัวและเข้าใจเจตนาในทางที่ถูกต้อง จริงอยู่บางครั้งญาติฝ่ายสามีหรือภรรยาอาจไม่ตั้งใจจะเข้ายุ่งเกี่ยวในชีวิตครองเรือนของสามีภรรยา แต่ความหวังดี รักใคร่ ห่วงใยแบบไทย ๆ ของเราก็อาจกลายเป็นความยุ่งยากใจของคู่แต่งงานก็ได้และก็มีมากรายที่ญาติของแต่ละฝ่ายมีอิทธิพลช่วยให้การครองเรือนของคู่แต่งงานราบรื่นหรือแตกแยก

หนุ่มสาวบางคู่อาจรู้สึกว่าไม่สนใจกับครอบครัวของคนรักเพราะรู้สึกว่ามีอะไร ๆ ไม่ค่อยถูกใจแต่ก็ไม่แปลกเพราะเขาคิดว่าเขาแต่งงานกับคนรักมิใช่แต่งงานกับครอบครัวของคนรักและก็คงมีหนุ่มสาวอีกจำนวนไม่

น้อยที่คิดเช่นนั้น หรือส่วนมากจะไม่ค่อยคำนึงถึงความจริงว่า การแต่งงานนั้นย่อมหมายถึงความผูกพันญาติทางฝ่ายคู่แต่งงานด้วยเป็นการได้วงศาคณาญาติกลุ่มใหม่กลุ่มหนึ่งโดยปริยาย

ในขนบธรรมเนียมประเพณีไทย เป็นการยากที่คู่แต่งงานจะแยกตัวเป็นอิสระ โดยไม่พึ่งพาอาศัยบิดามารดาญาติพี่น้องในบางประการอย่างน้อยที่สุดเคยปรึกษาหารือขอคำแนะนำในปัญหาต่าง ๆ เป็นประจำก่อนแต่งงาน ก็คงถือปฏิบัติเมื่อได้แต่งงานแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มารดาของทั้งสองฝ่ายซึ่งรักและเอาใจใส่ใกล้ชิดกับลูกมากที่สุดก่อนแต่งงาน เมื่อลูกแต่งงานไปแล้ว ความรัก ความผูกพัน เอาใจใส่ ยังไม่เปลี่ยนแปลงอาจจะให้คำแนะนำหรือช่วยทำอะไร ๆ ที่นึกว่าลูกยังต้องการอยู่เสมอ ส่วนลูกถึงแม้จะแต่งงานเป็นผู้ใหญ่ขึ้น บทบาทและหน้าที่ของสามีภรรยาก็มีความรับผิดชอบอยู่มาก เมื่อสภาพเปลี่ยนจากบุคคลอยู่ภายใต้ความอบอุ่นของบิดามารดามาเป็นผู้ใหญ่ปกครองและรับผิดชอบครอบครัวของตนเองโดยกระทันหัน จะได้พบปัญหาใหม่ ๆ แปลก ๆ ซึ่งไม่เคยสนใจมาก่อนอาจต้องหันไปปรึกษาหารือผู้ใหญ่ฝ่ายตนเป็นธรรมดา

มีตัวอย่าง สามีภรรยาคู่หนึ่งแต่งงานกันใหม่ ๆ คิดจะซื้อรถยนต์ใช้สักคัน แต่ถ้าซื้อก็หมายความว่าต้องมีหนี้ ทั้งสองสามีภรรยาปรึกษาหารือกัน และมีความเห็นคล้ายคลึงกันคือ ไม่อยากมีหนี้สินจึงลังเลใจอยู่ทั้งสองสามีภรรยาทำงานมีรายได้ดีพอประมาณ วันหนึ่ง สามีกลับจากทำ

งานแวะบ้านพ่อแม่ของเขา เขาก็เล่าเรื่องนี้ให้พ่อแม่ฟัง ส่วนภรรยาได้โทรศัพท์ถึงพ่อแม่ของเธอ เล่าเรื่องที่ปรึกษากันระหว่างสามีภรรยาให้ฟัง แม่ของเธอสนับสนุนให้ซื้อรถยนต์เสียเดี๋ยวนี้เพื่อสะดวกในการไปทำงานและไปไหน ๆ

หลังจากรับประทานอาหารค่ำแล้ววันหนึ่ง สามีภรรยาก็คุยกันถึงเรื่องการซื้อรถยนต์อีก ฝ่ายสามีบอกว่ามารดาของเขาได้แนะนำว่าควรรอไประยะหนึ่งก่อน หรือควรจะซื้อรถใช้แล้วราคาค่อยถูกหน่อย และยังแนะนำควรจะซื้อรถอะไร ที่ร้านไหนด้วย เมื่อภรรยาได้ยินสามีพูดเช่นนั้นนึกไม่พอใจว่า มันเรื่องอะไรที่แม่สามีจะมายุ่งเกี่ยวในธุรกิจของครอบครัวของเธอ ทำให้มีใจหันเหไปในการที่จะซื้อรถยนต์ใช้เสียทันที ไม่ต้องรอให้เก็บเงินได้ก่อน

ตัวอย่างที่ยกขึ้นมาเล่านี้ เพียงปัญหาเดียว ยังมีปัญหาร้อยแปดซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ จะเห็นได้ว่าทั้งสามีภรรยาและผู้ใหญ่ของทั้งสองฝ่ายอยู่ในระยะการปรับตัว ฉะนั้นการแสดงความเข้าใจถึงเจตนาและความสัมพันธ์ของญาติทั้งสองฝ่ายจะดีหรือไม่นั้นย่อมขึ้นอยู่กับความเป็นผู้ใหญ่ของคู่แต่งงาน

ยังมีบุคคลอีกจำนวนไม่น้อยที่ไม่พอใจ หรือติความเป็นอยู่ ไม่ยอมรับสภาพและท่าทีของครอบครัวของบุคคลที่ตนคิดจะแต่งงานด้วย โดยลืมไปว่า บุคคลที่ตนรักก็เป็นสมาชิกในกลุ่มนี้ ซึ่งอาจมีความคิด ท่าทีและทัศนคติ คล้าย ๆ กับบุคคลในครอบครัวของเขา

เมื่อทั้งสองฝ่ายมาจากครอบครัวที่ต่างกัน ประสพการณ์ก็ต่างกัน ฉะนั้น ในระยะแรกของการแต่งงานควรจะให้ความเป็นมิตรไมตรีและไม่วิพากษ์วิจารณ์ญาติของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ท่าทีดังกล่าวจะเพิ่มพูนมิตรภาพระหว่างญาติของทั้งสองฝ่ายให้แน่นแฟ้นขึ้น อันเป็นสัญลักษณ์ของความผาสุกของชีวิตแต่งงานอย่างหนึ่ง

เราไม่ควรมองข้ามความหวังดีของญาติฝ่ายสามี หรือภรรยา ถึงแม้ในบางครั้ง เราจะรู้สึกว่าเขาก้าวล่วงเข้ามาในสิทธิของเราเกินไปสักหน่อย เราควรให้ความยกย่องนับถือญาติของฝ่ายสามีหรือภรรยาเสมือนญาติของเราเอง พยายามผูกมิตรและตั้งใจเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันโดยละเลยต่อข้อขัดแย้งหรือขัดเคืองต่าง ๆ เสีย ไม่ถือมาเป็นอารมณ์

ตัวอย่างซึ่งเราอาจเคยพบเห็นมามากราย ชายหญิงรักใคร่ชอบพอกัน และตกลงใจจะแต่งงานกันโดยมิได้คำนึงถึงอะไรทั้งสิ้น ฝ่ายหญิงและฝ่ายชายอาจพบกันในงานสังคมชั้นสูง ถูกตาถูกใจกันและต่างก็คิดเอาเองว่า เขาคงมาจากครอบครัวดีมีฐานะพื้นเพดี เมื่อแต่งงานกันแล้ว ทั้งสองฝ่ายต่างก็ต้องรู้จักพ่อแม่พี่น้องของกันและกัน บางคนอาจเกิดความผิดหวัง ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับญาติพี่น้องของฝ่ายหนึ่งได้ เช่น พื้นเพของฝ่ายสามีหรือภรรยาเป็นชาวชนบท เป็นชาวสวน ชาวนา อยู่ต่างจังหวัด มีการศึกษาน้อย มีชีวิตเหมือนชาวชนบททั่ว ๆ ไปส่วนสามีภรรยาเป็นผู้มีการศึกษาดี อยู่ในหมู่สังคมชั้นสูง มีเพื่อนฝูงล้วนมียศถาบรรดาศักดิ์มั่งมี อาจนึกอายที่มีญาติพี่น้องเกี่ยวดองที่เป็นบ้านนอกบ้านนาก็ได้

ข้อเท็จจริงปรากฏอยู่เสมอที่สามีภรรยาแตกแยกกันหรือประสบความไม่ผาสุกในชีวิตครองเรือน เนื่องมาจากสามีหรือภรรยาไม่ให้ความยกย่องนับถือ และมีความสัมพันธ์ดีกับญาติของฝ่ายหนึ่ง เราจะถือว่าเราแต่งงานกับคนรักของเรา คนอื่นไม่เกี่ยวนั้นย่อมไม่ได้

ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ทุกคนตกอยู่ในลักษณะเกี่ยวดองเป็นญาติพี่น้อง เขย สะใภ้ อย่างใดอย่างหนึ่ง เราอาจมีบทบาทเกี่ยวกับความเป็นอยู่ และการดำเนินชีวิตของคู่แต่งงานใดบ้างก็ได้ เพื่อปฏิบัติตัวให้เหมาะสม ขอให้ลองพิจารณาข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ดูบ้าง คงได้ประโยชน์ไม่มากก็น้อย

๑. ควรจะยอมรับความจริง เมื่อท่านเลือกคู่แต่งงานท่านจะต้องถือว่า ท่านจะต้องเกี่ยวพันกับบุคคลในครอบครัวนั้นไม่ควรตกลงใจแต่งงานกับบุคคลที่ท่านไม่สามารถยอมรับพื้นเพ ชาติตระกูล คุณธรรมและท่าทีของครอบครัวของผู้ที่ท่านเลือกด้วย

๒. ควรจะได้ปฏิบัติ และนับถือ ยกย่องญาติของสามีภรรยาเยี่ยงเพื่อน

๓. ถ้าญาติฝ่ายใดสนใจในการดำเนินชีวิตของท่านและได้ให้คำแนะนำอะไรแล้ว ขอให้รับพิจารณาเสมือนคำแนะนำของเพื่อน ถ้าเห็นด้วยก็ปฏิบัติตาม ถ้าไม่เห็นด้วยก็รับฟังและเฉย ๆ เสีย

๔. เมื่อญาติฝ่ายใดมาเกี่ยวข้องหรือสนใจในความเป็นอยู่ของท่าน ขอให้คิดว่า เขาไม่ได้พยายามมายุ่งเกี่ยวในชีวิตท่าน แต่เขาหวังดีต่อสวัสดิภาพของท่าน

๕. มองเห็นความหวังดีของญาติฝ่ายสามี หรือภรรยา

๖. เมื่อไปมาหาสู่ญาติฝ่ายสามีหรือภรรยา ควรให้ความคารวะสนิทสนม เอื้ออารี เยี่ยงเพื่อนฝูง

๗. ยอมรับสภาพความเป็นอยู่ที่แท้จริงของญาติฝ่ายสามีภรรยา

๘. มารดาของสามี หรือภรรยามีความสนิทสนมรักใคร่เอาใจใส่ต่อบุตรมากที่สุดก่อนแต่งงาน ฉะนั้น อย่าเพิ่งตัดความสัมพันธ์ของมารดาและบุตรโดยกระทันหัน ขอให้เวลาพอสมควรเพื่อมารดาของแต่ละฝ่ายจะมองหาสิ่งที่น่าสนใจใหม่ และหันเหความสนใจไปจากลูกลงบ้าง

๙. ท่านควรจะมองญาติฝ่ายสามีภรรยาในทางดี และยินดีที่จะเข้าร่วมมีความเกี่ยวดองกับครอบครัวใหม่

๑๐. ถ้ามีการเข้าร่วมปรึกษาหารือในกิจการใด ๆ ถ้ามีการขอความคิดเห็น ควรให้ความเห็นแต่เพียงเท่าที่ถูกร้องขอเท่านั้น

๑๑. ไม่ควรยกตัวอย่างหรือเรื่องราวของญาติฝ่างหนึ่งฝ่ายใดขึ้นมาเป็นเชิงเปรียบเทียบ สามีภรรยาควรพูดถึงความผิดพลาดตามลำพัง ไม่ควรนำไปวิพากษ์วิจารณ์ให้ครอบครัวฟัง

๑๒. การเกิดมีปัญหากับญาติของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดย่อมมาจากบุคคลทั้งสองฝ่าย มิใช่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะถูกติแต่ฝ่ายเดียว

จะเห็นได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างครอบครัว ญาติพี่น้อง เขยสะใภ้ ของสามีภรรยามีความสำคัญและมีอิทธิพลในชีวิตการครองเรือนของสามีภรรยาอยู่ไม่น้อย ฉะนั้น ถ้าสามีภรรยาคู่ใดสามารถปรับตัว และมีสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัวของทั้งสองฝ่ายได้แล้วย่อมจะประสบความผาสุกในชีวิตครอบครัวกว่าผู้ที่ไม่สามารถจะปรับตัวได้ เมื่อเราเห็นความสำคัญเช่นนี้ เราควรยอมเสียเวลาบ้าง ในความพยายามที่จะสร้างไมตรีจิตมิตรภาพให้เกิดขึ้นโดยเร็ว ย่อมจะได้ผลคุ้มค่า

๖. ปัญหาการเงิน และการใช้จ่ายของครอบครัว

เมื่อรักกันก่อนแต่งงานเรื่องเงิน ใครจะเป็นผู้หาและใครจะเป็นผู้จ่าย มักไม่เป็นปัญหาที่หนุ่มสาวสนใจพูดถึงนัก อาจเป็นเรื่องของการสงวนท่าทีของทั้งสองฝ่าย ฝ่ายชายมักจะออกค่าใช้จ่ายเมื่อเวลาไปไหนมาไหนด้วยกัน เช่น ดูภาพยนตร์ รับประทานอาหารตลอดจนซื้อหาสิ่งของต่าง ๆ ที่หญิงต้องการโดยมิได้ปริปาก เพื่อเอาใจคนรัก แต่แล้วต้องกลับมาเอามือก่ายหน้าผากคิดแล้วคิดอีกว่า เมื่อแต่งงานกันแล้ว เขาจะมีรายได้พอจะใช้จ่ายสำหรับครอบครัวหรือไม่ เขาจะหาเงินที่ไหนมาใช้ให้เพียงพอ ถ้าแม่บ้านของเขาไม่รู้จักใช้จ่าย

ขณะที่รักกัน เป็นโอกาสดีที่หนุ่มสาวจะได้มีเวลาศึกษาและพิจารณาถึงความแตกต่างในมาตรฐานความเป็นอยู่ ความรู้สึกในคุณค่าของเงิน การรู้จักจับจ่ายใช้สอยเหมาะสมเพียงใด นอกจากสังเกตและ

ศึกษาแล้ว ถ้าได้มีการพูดจาแสดงความคิดเห็นกันถึงเรื่องการหาเงินการใช้จ่ายเงิน ก็จะทำให้ได้ทราบแนวความคิดและวิธีการใช้จ่ายของกันและกัน ซึ่งจะเป็นแนวในการตัดสินที่สำคัญอย่างหนึ่งว่า คุณสมบัติของคนรักจะสามารถช่วยกันพาครอบครัวไปสู่ระดับความเป็นอยู่ที่น่าพอใจได้เพียงใด

บุคคลที่มีพื้นนิสัยในการใช้จ่ายอย่างไร มักจะได้แบบอย่างมาจากครอบครัวของบุคคลนั้น เพราะได้มีประสพการณ์ ได้พบ ได้เห็น ได้ร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ อยู่ตลอดเวลาก่อนการแต่งงาน หลังแต่งงานแล้วก็มักไม่ทิ้งนิสัยเดิมที่เคยชินมามากนัก เช่น ชายหนุ่มมาจากครอบครัวที่มั่งมีใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เที่ยวเตร่รับประทานอาหารตามภัตตาคารหรูหรา ใช้ของดี มีรถขี่ ถ้าไปแต่งงานกับหญิงสาวที่มาจากครอบครัวที่รู้จักใช้จ่ายไม่ค่อยเที่ยวเตร่เก็บเงินไว้เพื่อการศึกษาของบุตร สามีภรรยาคู่นี้มักจะมีทัศนะในการใช้จ่ายเงินไม่ตรงกัน ภรรยาอาจเห็นว่า สามีใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น ควรเก็บไว้ใช้ในกิจการอื่นที่จำเป็นกว่า ถ้ายิ่งมีรายได้จำกัดก็ยิ่งเป็นปัญหาใหญ่ หรือถ้าหนุ่มสาวที่มีพื้นเพเป็นชาวสวนชาวไร่ด้วยกัน ย่อมจะเข้าใจชีวิตของชาวสวนชาวไร่ได้ดี การใช้เงินเพื่อทุ่มเทไปในการปรับปรุงไร่สวน ซื้อเครื่องมือทุ่นแรง ซื้อปุ๋ยบำรุงต้นไม้ย่อมสำคัญกว่าการมีรถยนต์ขี่มีเครื่องแต่งบ้านใหม่ ๆ ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าเป็นธรรมดาที่บุคคลเติบโตขึ้นมาจากครอบครัวที่มองเห็นคุณค่าของเงินต่างกัน ย่อมมีพื้นนิสัยการใช้จ่ายเงินต่างกัน ย่อมยากแก่การที่จะเห็นพ้องกัน

ถึงเรื่องการใช้จ่ายเงินทอง การขัดกันบ่อย ๆ ย่อมนำมาซึ่งความข้องใจและขัดเคืองในที่สุด

ทางที่ดี ถ้าสามารถพูดจากันได้ ควรจะพูดจาตกลงกันถึงรายได้และการใช้จ่ายเงินของครอบครัวเสียตั้งแต่ยังมิได้แต่งงานกัน หรือเมื่อแต่งงานกันใหม่ ๆ เพื่อสามีภรรยาจะได้หาทางตกลงวางหลักเกณฑ์การใช้จ่ายให้เหมาะสมกับรายได้ด้วยการผ่อนสั้นผ่อนยาว ด้วยความรักและความเข้าใจกันทั้งสองฝ่ายปัญหายืดเยื้อก็จะหมดไปได้

การถือเงิน และการจับจ่ายใช้สอยควรจะเป็นของสามีหรือภรรยานั้น ก็ไม่มีใครสามารถชี้ขาดไปได้ เป็นเรื่องของความเข้าใจและผ่อนปรนของสามีภรรยาแต่ละคู่ที่จะตกลงกัน หรือจะพึงปฏิบัติต่อกัน ใครจะเป็นฝ่ายถือเงินก็ตาม ถ้าสามีภรรยาสามารถตกลงกันได้ในวิธีการใช้จ่ายแล้วก็ไม่น่าจะมีปัญหา เพราะต่างฝ่ายต่างเข้าใจกันและซื่อตรงต่อกัน การใช้จ่าย การเก็บหอมรอมริบก็เพื่อสวัสดิภาพและความสุขของครอบครัว ซึ่งทุกคนมีส่วนได้รับ ฉะนั้นปัญหาว่าใครจะเป็นผู้ถือเงิน ใครจะเป็นผู้จ่ายย่อมมีความสำคัญน้อยลง กลายเป็นกิจกรรมปกติเหมือนกิจกรรมอื่น ๆ ที่ทำอยู่เป็นประจำ ใครมีเวลา ใครสะดวกก็จัดการแทนกันได้ ข้อสำคัญของการใช้จ่ายเงินประการหนึ่งคือ ควรทำบัญชีรับจ่ายให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเพื่อจะตรวจสอบได้ว่าใช้จ่ายไปในเรื่องอะไรมากน้อยเท่าใด ขาดเหลือจากรายได้เท่าใด สามีภรรยาควรจะได้มีเวลาพิจารณารายรับรายจ่ายร่วมกัน

เสมอ ๆ เพื่อว่าเมื่อมีปัญหาหรือข้องใจจะได้ชี้แจงทำความเข้าใจกันได้ ถ้าจำเป็นก็ควรต้องปรึกษาหารือกัน ปรับปรุงการใช้จ่ายให้สมดุลย์กับรายได้ เพื่อสวัสดิภาพของครอบครัว

ปัญหาสำคัญในเรื่องการเงินนี้ อยู่ที่ว่าสามีภรรยาสงวนท่าทีต่อกัน ยิ่งทำมาหาได้ทั้งคู่ ต่างคนต่างใช้จ่ายเงินที่ตนหามาได้โดยลำพัง ต่างคนต่างหาต่างคนต่างใช้ ความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันมีน้อย การมีชีวิตร่วมกันเยี่ยงสามีภรรยาย่อมมีชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน การกินอยู่และใช้จ่ายสิ่งของต่าง ๆ ในบ้านร่วมกันตลอดเวลา ใครจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย แรก ๆ ของการแต่งงานก็อาจมิได้คิดหรือไม่ได้คิดมาก แต่พอนาน ๆ เข้าความมีใจเพื่อส่วนรวมก็น้อยลง เกิดความรู้สึกได้เปรียบเสียเปรียบขึ้น ความกินแหนงแคลงใจค่อย ๆ ก่อตัวขึ้นโดยไม่รู้สึก สามีอาจจะนึกว่าเขาไม่ควรต้องรับผิดชอบฝ่ายเดียว เพราะภรรยาก็ได้ประโยชน์ด้วยและมีรายได้ ควรจะช่วยออกค่าใช้จ่ายบ้าง ความรู้สึกเช่นนี้ถึงไม่พูดก็ย่อมค่อย ๆ แสดงออกทางพฤติกรรม อันเป็นเหตุให้ภรรยาขัดเคือง

มีสามีภรรยาที่มีการศึกษาดี ชาติตระกูลเหมาะสม ทำงานมีรายได้ดีทั้งคู่ และเป็นที่รักและน่าคบหาสมาคมของเพื่อนฝูง แต่มีพื้นนิสัยในการใช้จ่าย และเห็นคุณค่าของเงินไม่ตรงกันต่างคนต่างสงวนท่าทีไม่พูดถึงการเงิน ต่างคนต่างหา ต่างคนต่างใช้ ไม่เคยพูดปรึกษาหารือปรับความเข้าใจกัน นานเข้าความกินแหนงแคลงใจเรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ

และรู้สึกว่ามีความเป็นอยู่ร่วมกันน้อยลง สุดท้ายก็แยกทางกันเดิน ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเศร้าอยู่มาก เพราะในสายตาของเพื่อนฝูงทั้งคู่น่าจะเป็นกิ่งทองใบหยก

สำหรับปัญหาข้อนี้ สรุปได้ว่า สามีภรรยาจะมีรายได้มากน้อยใครจะเป็นผู้ถือเงิน ใครจะเป็นผู้จ่าย ไม่ใช่เป็นเรื่องสำคัญเท่ากับชาย-หญิงที่จะแต่งงานกัน ควรจะได้ศึกษาพื้นนิสัยการจับจ่ายใช้สอย และการมองเห็นคุณค่าของเงิน ความรู้สึกเกี่ยวกับความหมายของเงินของกันและกันเสียก่อนว่า พอจะไปทางเดียวกันได้ไม่ขัดกันมากนัก และถ้าสามารถพูดจาปรึกษาหารือกันถึงความคิดเห็นจัดงบประมาณการจับจ่ายใช้สอยร่วม-กันได้ก็จะเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตครอบครัวร่วมกัน ด้วยการผ่อนหนักผ่อนเบาเห็นใจซึ่งกันและกันยิ่งขึ้น เมื่อแต่งงานกันแล้ว ควรจะทำตนเปิดเผยในรายได้รายจ่ายของกันและกันจัดทำงบประมาณการใช้จ่ายปรึกษาหารือถึงการจับจ่ายใช้สอยให้สมดุลย์กับรายได้ ถ้ามีปัญหาการเงินเกิดขึ้นก็หันหน้าเข้าหากัน หาทางแก้ไข อย่าโทษฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดให้เสียน้ำใจ ถ้าสามีภรรยาตกลงและร่วมมือในด้านการเงินของครอบครัวได้แล้วก็แสดงถึงความเข้าใจ และรับผิดชอบร่วมกันเพื่อความผาสุขของครอบครัว ปัญหาขัดแย้งก็จะไม่เกิดขึ้นความสงบสุขของครอบครัวก็มีมากขึ้น

๗. ปัญหาเรื่องศาสนา

หนุ่มสาวมักจะตกอยู่ในอารมณ์รัก และเกิดความรักได้ถึงแม้คนรักจะมีอะไรแตกต่างกัน หรือมีบุคคลิกลักษณะต่างไปจากกันมาก โดย

คิดเสียว่าเมื่อรักกันและแต่งงานกัน คงจะเสียสละเพื่อกัน ปัญหาต่าง ๆ ก็จะหมดไป ผู้ที่หวังเช่นนั้นย่อมคาดหวังมากเกินความจริง และอาจพบกับความผิดหวังได้ง่าย

รักไม่ควรมีจุดจบ ควรประกอบด้วยหลายสิ่งหลายอย่างที่รักจะเจริญงอกงามได้ ความรักเป็นความสัมพันธ์ซึ่งพัฒนาเจริญงอกงามและมีความมั่นคง

เรามีหลักที่พึงจะระลึกถึงในการเลือกคู่อยู่หลายประการ ปัจจัยสำคัญ ๆ ก็คือพื้นเพภูมิหลังของครอบครัวของทั้งสองฝ่ายมีลักษณะและบุคลิกลักษณะท่าทีเหมาะสม และเป็นที่พอใจ มีความสนใจในสิ่งต่าง ๆ มีเพื่อนฝูง การสังคมและการพักผ่อนหย่อนใจไม่แตกต่างกันนัก การปรับตัวและความตั้งใจจะปฏิบัติงานเพื่อถึงจุดหมายปลายทางที่ผาสุกร่วมกัน สามีภรรยาจะต้องเป็นผู้ใฝ่หาความกลมกลืน ราบรื่น ความสมดุลย์ มิใช่เป็นเรื่องที่ผู้อื่นจะสามารถปรับปรุงแต่งจัดทำสำเร็จรูป และหยิบยื่นให้เราได้

ในการมีคู่ครอง ปัจจัยที่ควรคำนึงถึงอีกเรื่องหนึ่งก็คือการนับถือศาสนา ทุกคนไม่ว่าชาติใด ภาษาใด ย่อมมีความเชื่อและสิ่งยึดมั่น สิ่งยึดมั่นของเราคือ ศาสนาแต่ละศาสนาก็มีหลักและสาระสำคัญทางศาสนาเป็นของเขาเอง หลักศาสนาย่อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคน ผู้ที่ถือมั่นในศาสนาย่อมมีความมั่นใจ ไม่หวั่นไหวต่อแรงกระทบภายนอกได้ง่าย ๆ ศาสนามีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์อย่างมาก นักสังคมวิทยาได้กล่าวว่าคนที่มีความเลื่อมใสและเชื่อถือในศาสนามักจะมีชีวิตครองเรือนและ

ชีวิตสมรสที่ผาสุกมากกว่าบุคคลที่ไม่ยึดมั่นในศาสนา เพราะหลักศาสนาจะสอนให้คนเป็นผู้ที่มีจิตใจมั่นคง สามารถจะควบคุมความรู้สึกของตนเองได้ และสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้ด้วยความผาสุกโดยไม่เห็นแก่ตัวจนเกินไป

ใครจะนับถือศาสนาใดนั้นก็มักจะแล้วแต่บิดามารดา ซึ่งจะเป็นผู้อบรมสั่งสอนลูก ๆ ให้นับถือและปฏิบัติตาม สมัยก่อนบุคคลมักจะเคร่งครัดต่อศาสนา และมักจะคบหากันแต่กับคนในศาสนาเดียวกัน รังเกียจคนต่างศาสนา แต่มาบัดนี้ความรู้สึกเหล่านี้ค่อย ๆ จางลง คนเราสามารถคบหาสมาคมกันได้โดยไม่เลือกชาติ ศาสนา สิ่งนี้ก็เป็นความดีอย่างหนึ่งของมนุษย์โลก

หนุ่มสาวที่รักกันก็มักไม่ค่อยได้คิดว่า ศาสนาที่ต่างคนต่างนับถือนั้นมีความสำคัญในชีวิตแต่งงานอย่างไร ถึงอย่างไรก็ดีก็ยังมีหลักสำคัญอยู่ว่า หนุ่มสาวที่หวังจะมีชีวิตแต่งงานที่ผาสุกควรอย่างยิ่งที่จะเลือกคู่ครองที่สามารถทำความเข้าใจกันได้ในเรื่องศาสนาเช่นเดียวกับสามารถทำความเข้าใจ และตกลงกันได้ในเรื่องการจับจ่ายใช้สอย การใช้เวลาในการพักผ่อนหย่อนใจหรือคบเพื่อน เพราะถ้าสามีภรรยาต่างมีความเชื่อถือในลัทธิศาสนา ดำเนินชีวิตไปตามความเชื่อถือของเขาแล้วอาจจะทำให้สามีหรือภรรยาผิดหวัง ชีวิตไม่ผสมผสานกัน และอาจถึงกับเข้ากันไม่ได้เลย ฉะนั้นศาสนาที่สามีภรรยานับถือนั้นควรจะมีหลักการที่จะช่วยสนับสนุนชีวิต

สมรสของสามีภรรยาให้ยั่งยืนได้ แต่ถ้าหลักศาสนาแตกต่างกันมากจนกระทำให้การปฏิบัติตนตามความเชื่อถือหรือลัทธิศาสนากระทบกระเทือนจิตใจและความรู้สึกของอีกฝ่ายหนึ่ง หรือต้องการจะให้อีกฝ่ายหนึ่งหันมานับถือในลัทธิศาสนาของตน ความแตกต่างกันเช่นนี้ก็เป็นเหตุของความขัดแย้งอย่างหนึ่ง ถึงแม้ก่อนแต่งงานหนุ่มสาวจะได้พูดจาตกลงกันถึงเรื่องการนับถือศาสนาว่าต่างคนต่างถือ และปฏิบัติตามลัทธิศาสนาและความเชื่อของตนได้ ปัญหาว่าลูกที่เกิดมาจะอบรมให้นับถือศาสนาใด เด็ก ๆ มักจะรู้สึกสับสนกับความแตกต่างในการปฏิบัติทางศาสนาของบิดามารดา เด็กประมาณ ๗๕ เปอร์เซ็นต์นับถือศาสนาตามมารดา เพียง ๒๕ เปอร์เซ็นต์นับถือศาสนาตามบิดา โดยเหตุผลทั่ว ๆ ไป ก็คือเด็ก ๆ ใกล้ชิดสนิทสนมและได้รับการอบรมจากมารดามากกว่าบิดา จริงอยู่ก่อนแต่งงานกันหนุ่มสาวจะได้ตกลงกันถึงเรื่องการนับถือศาสนาและตกลงกันว่า เมื่อมีลูกจะให้นับถือศาสนาใด เมื่อแต่งงานกันแล้วเวลาผ่านไป ความเชื่อถือที่แตกต่างกันย่อมทำให้ความสนใจแตกต่างกันไปด้วย ทำให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติตนของบิดามารดาที่มีต่อบุตร

อีกประการที่สำคัญ เมื่อสามีภรรยานับถือศาสนาต่างกันความนิยมในคุณค่าของชีวิตและการปฏิบัติตนอาจผิดกัน ย่อมกระทบกระเทือนไปถึงการให้การอบรมเลี้ยงดูบุตร ทำให้เด็กมีความรู้สึกสับสน ปฏิบัติตนไม่ถูกว่าควรจะเชื่อใครแน่

สำหรับเรื่องแตกต่างกันในการนับถือศาสนา ถึงแม้จะไม่เป็นปัญหาสำคัญยิ่งของการแต่งงานก็จริง แต่ก็มีประสพการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าความเชื่อถือในลัทธิศาสนามีอิทธิพลและคุณค่าในการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม ตลอดจนพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลและปฏิบัติตนไปตามความเชื่อถือ ฉะนั้นหนุ่มสาวที่คิดจะแต่งงานกัน ควรจะได้พิจารณาเลือกคนรักซึ่งมีความเชื่อถือในลัทธิศาสนาที่พอจะเข้าใจกัน และสามารถดำเนินชีวิตคู่ไปได้อย่างไม่ขัดแย้งกัน และที่สำคัญที่สุดก็คือ ควรเลือกบุคคลที่นับถือศาสนาอันมีหลักการที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้ชีวิตของสามีภรรยาประสบความผาสุก ไม่ควรเลือกคู่สมรสที่มีอะไร ๆ ต่างกันมากนัก

๘. ปัญหาการเลี้ยงดูฝึกอบรมลูก

เมื่อชายหญิงได้แต่งงานกัน ควรจะได้เตรียมตัวเตรียมใจให้พร้อมเพื่อการมีบุตรและเป็นพ่อแม่ที่ดีของลูก สามีภรรยาที่อยู่กันนานพอสมควร ก็หวังจะได้มีบุตรไว้ชื่นชม บิดามารดาบางคนได้วางโครงการเลี้ยงดูอบรมลูก วางแนวชีวิตลูกไว้ตั้งแต่ลูกยังไม่เกิด สามีภรรยาบางคู่มีความคิดเห็นไม่ตรงกันในความต้องการลูก เช่น สามีบางคนต้องการลูกคนแรกเป็นชายจะได้สืบวงศ์ตระกูล แต่ภรรยาต้องการให้ลูกคนโตเป็นหญิงเพื่อจะได้ใกล้ชิดสนิทสนมกับแม่ และเป็นหูเป็นตาในกิจการบ้านเรือนหรือดูแลน้อง ๆ แทนแม่ สามีภรรยาบางคนก็มีความคิดเห็นไม่ตรงกันนักในเรื่องควรจะมีลูกสักกี่คน ปัญหาเหล่านี้ ถ้าสามีภรรยาจะเข้าใจถึงธรรมชาติ

และความจริงแล้ว ไม่ควรจะถืออะไรเป็นเรื่องเคร่งครัดเป็นจริงเป็นจังเกินไป ควรปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติและยอมรับความจริง ลูกชายหรือลูกหญิงก็น่ารักทั้งนั้นเพราะเป็นลูกของเราเอง ความคิดของคนเราอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามวัน เวลา และเหตุการณ์ บางคนมีลูกชายก็อยากได้ลูกหญิง บางคนมีลูกหญิงอยากได้ลูกชาย บางคนมีลูกชายสมใจนึก แต่ต่อมาก็บ่นว่ารู้อย่างนี้มีลูกหญิงดีกว่า น่ารักน่าเอ็นดู เด็กผู้ชายซนเหลือเกินไม่ค่อยอยู่นิ่งสักนาทีนอกจากนอนหลับ แท้ที่จริงแล้วลูกชาย ลูกหญิงก็มีอะไรดีไปคนละอย่างจะมาเปรียบกันไม่ได้

เมื่อสามีภรรยาทราบว่าจะมีบุตร ควรทำใจของท่านให้เป็นสุข อย่าหวังอะไรให้มากนัก ลูกชายก็ได้ลูกหญิงก็ดี การเลี้ยงดูก็ควรเป็นไปตามธรรมชาติให้มากที่สุด ไม่ควรเคร่งครัดโดยปฏิบัติตามตำหรับตำราหรือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทุกอย่างจนเกินไป อย่ากลัวว่าท่านจะให้การเลี้ยงดูผิดพลาด ถ้าท่านกระทำไปโดยสามัญสำนึก และเชื่อมั่นตัวเองว่าท่านทำไปด้วยความรักความเข้าใจลูกของท่าน โดยแท้จริงถึงแม้ในตอนแรก ๆ ท่านจะอุ้มจะให้อาหารอาบน้ำโดยไม่ถนัดถนี่นัก แต่ลูกของท่านก็จะได้รับความรู้สึกอบอุ่น ตามธรรมชาติของแม่และลูกอยู่ตลอดเวลา ย่อมมีคุณค่ามากกว่าการชำนิชำนาญในการให้อาหารการเปลี่ยนเสื้อผ้า กวดขันให้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นระเบียบ สะอาดและถูกต้องตามหลักวิชาจนเกินไป พ่อแม่ทุกคนเมื่อปฏิบัติต่อลูกไปตามปกติด้วยความเชื่อมั่นตนเอง ถึงแม้จะมี

ผิดพลาดบ้างก็ยังดีกว่า การมีความกังวลใจและพยายามระวังนักหนาไม่ให้มีความผิดพลาดเกิดขึ้นเลย ทำให้ขาดความมั่นใจ ต้องระมัดระวังห่วงกังวลอยู่ตลอดเวลา ทำให้อารมณ์เครียดเกินไป

ในการเลี้ยงดู ฝึกอบรมลูก ความรักอย่างเดียวไม่เพียงพอ เราต้องเข้าใจในความต้องการความเจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ของเด็กเพื่อเราจะได้ช่วยพัฒนาให้เด็กมีความสมบูรณ์เป็นผู้ใหญ่ที่สามารถพึ่งตัวเองได้ ทั้งพ่อและแม่ควรจะได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ด้วยทั้งสองคนเพื่อจะได้เข้าใจลูกไปในทางเดียวกันไม่ขัดแย้งกันมากนัก แต่ก็ไม่ควรถือเป็นกฎเกณฑ์ตายตัวจนเกินไป เด็กแต่ละคนก็เป็นตัวของเขาเอง ความเจริญเติบโตทางร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ก็พัฒนาไปเป็นเรื่องของแต่ละคน ขออย่านำไปเปรียบเทียบกับเด็กคนอื่น ๆ พ่อแม่ไม่ควรเร่งรัดหรือห่วงกังวลให้มากนัก ปล่อยให้เป็นตามธรรมชาติมากที่สุดถึงแม้จะล่าช้ากว่าเด็กธรรมดาสักเล็กน้อย เช่น ฟันขึ้นช้าไปสักนิด พูดช้าไปสักหน่อยก็ไม่ผิดปกติ เด็กเติบโตทางร่างกายเมื่อได้รับอาหาร การพักผ่อนและการเลี้ยงดูเพียงพอ เด็กจะมีการพัฒนาทางจิตใจ ทางอารมณ์และความสามารถต่อเมื่อพ่อแม่ ได้ให้ความรักและความมั่นใจ ความอบอุ่น ฝึกอบรมสนับสนุน ส่งเสริมความสามารถ หรือห้ามปรามโดยมีเหตุผลในระยะที่เด็กสามารถจะเข้าใจและเรียนรู้ ได้ตามวัย เด็กก็จะพัฒนาร่างกาย จิตใจอารมณ์ ให้เข้ากับสังคมในหมู่ครอบครัวได้ เมื่อเติบโตขึ้นก็จะเรียนรู้

และปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอกได้ไม่ยากนัก ถ้ามีอะไรผิดแปลกเกิดขึ้น ควรจะปรึกษาหารือกัน ถ้าไม่สามารถแก้ไขได้ควรปรึกษาแพทย์ หรือจิตแพทย์

พ่อแม่มีความสำคัญต่อลูกเท่า ๆ กัน ไม่เพียงแต่แม่เท่านั้นที่จะมีหน้าที่เลี้ยงดูลูก พ่อก็มีความสำคัญไม่น้อยกว่าแม่ เพราะการเลี้ยงดูลูกมิได้หมายเพียงการให้อาหาร การอาบน้ำเปลี่ยนเสื้อผ้าเท่านั้น แต่หมายถึงการให้ความรักความอบอุ่น การฝึกอบรม ให้การศึกษาและความเข้าใจแก่ลูก ๆ ตลอดเวลาตั้งแต่เกิดจนเติบใหญ่ เราต้องยอมรับว่า ความใกล้ชิดสนิทสนม ความรักความอบอุ่น ความเข้าใจของพ่อมีความหมายสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาในชีวิตของลูก ๆ ฉะนั้น พ่อควรจะใกล้ชิดสนิทสนมกับลูกและเข้าใจลูกควบคู่ไปกับแม่ แม่ไม่ควรทำตัวเป็นคนสำคัญของลูกเสียคนเดียว ควรให้พ่อมีส่วนและเป็นคนสำคัญของลูก ๆ ที่จะขาดเสียมิได้ แม่ควรจะให้ความสำคัญและให้พ่อรู้สึกว่ามีความสำคัญต่อลูก ๆ ด้วยการปรึกษาหารือ เล่าความเป็นไปของลูก ๆ ให้พ่อฟัง ขอความคิดเห็นในการเลี้ยงและอบรมลูก หรือปรึกษาหารือเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ถ้าได้ทำความเข้าใจและตกลงถึงการเลี้ยงดูฝึกอบรมลูกกันอยู่ตลอดเวลา และร่วมกันเสมอ ๆ จะเป็นทางนำมาซึ่งความผาสุกในชีวิตครอบครัว เพราะย่อมเป็นการแน่นอนว่ามิใช่พ่อ หรือแม่ฝ่ายเดียวที่มีความสำคัญและมีหน้าที่ในการเลี้ยงดูฝึกอบรมลูก ทั้งพ่อและแม่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน การมี

ส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและอบรมเลี้ยงดูลูกของพ่อแม่ จะช่วยให้การพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ของลูกสมบูรณ์ยิ่งกว่าพ่อหรือแม่แต่ฝ่ายเดียวจะสามารถทำได้

การเลี้ยงดูในปัจจุบัน ย่อมคำนึงถึงความรัก ความอบอุ่นที่เด็กควรจะได้รับจากพ่อแม่ว่า มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าอาหาร และยังสามารถทำให้เด็กเจริญเติบโตเร็ว แข็งแรงน้ำหนักเพิ่ม รับประทานอาหารได้มากกว่าเด็กที่ขาดความรักและการอุ้มชู ฉะนั้น ในวงการแพทย์สมัยใหม่ได้พยายามให้แม่และเด็กได้อยู่ร่วมกันอย่างใกล้ชิดตั้งแต่เริ่มคลอด เพื่อแม่จะได้เห็นได้อุ้มชูจับต้อง โดยสัญชาติญาณลูกจะรู้สึกอบอุ่นเมื่ออยู่ใกล้แม่แทนการไปนอนอยู่ในเตียงตามลำพังร่วมกับเด็กอื่น ๆ อย่างว้าเหว่ ในเวลาเดียวกันสามีซึ่งมาเยี่ยมภรรยาที่คลอดบุตรจะได้เห็นลูกของเขาทันทีที่เขาเข้ามาในห้อง เขาจะได้เห็นลูกมีส่วนอุ้มชูจับต้องลูกอย่างใกล้ชิดแทนการไปยืนเมียงมองดูลูกอยู่นอกห้องที่ไว้เด็ก หรือต้องขอร้องให้พยาบาลอุ้มออกมาให้ดู

ความขัดแย้งระหว่างสามีภรรยา ในเรื่องเกี่ยวกับการฝึกอบรมและปกครองลูก พ่อแม่อาจมีความคิดเห็นไม่ตรงกันเนื่องจาก ประสพการณ์ในชีวิตแต่อดีตที่ถูกเลี้ยงดูมาของพ่อแม่เอง หรือพ่อแม่รักลูกเกินไปจนมองไม่เห็นเป็นเรื่องสำคัญ หรือมองพฤติกรรมของลูกไปคนละแง่ ต่างคนต่างมีเหตุผล และนึกว่าความคิดเห็นของตนถูก

โดยปกติทั้งพ่อและแม่หวังที่จะได้เห็นลูกเจริญวัยเติบโตแข็งแรงและมีจิตใจ อารมณ์ที่สมบูรณ์ตามวัย มีความรู้สึกเป็นอิสระ มีความรับ

ผิดชอบ มีความสามารถในการงานและสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างผาสุก จุดหมายปลายทางที่ทั้งพ่อและแม่มุ่งหวังจะสำเร็จได้นั้น ก็อยู่ด้วยความร่วมมือของทั้งสองฝ่าย การอบรมสั่งสอนเด็กนั้นควรจะต้องเป็นไปด้วยความเหมาะสมตามวัย ขั้นแรกควรอบรมให้เด็กมีความรู้สึกว่า ทุกคนเป็นมิตร ทุกคนชอบเขา และเขาจะรู้สึกชอบทุกคนที่พบเห็น ขั้นต่อไปไม่ควรเคี่ยวเข็ญฝืนใจให้พบหรือ พูดจากับคนแปลกหน้า เด็ก ๆ จะเรียนรู้โดยวิธีฟังผู้ใหญ่พูดจากัน คุยกัน และประพฤติปฏิบัติต่อกันโดยไม่รู้สึกตัว ขั้นที่สำคัญที่สุดก็คือ การที่เด็กเจริญเติบโตในครอบครัวที่รักและสามัคคีกัน เด็กจะถือพ่อแม่เป็นแบบอย่างโดยค่อย ๆ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ทีละน้อย ๆ เช่น การพูดจาไพเราะ การมีน้ำใจ การแสดงกิริยาวาจาที่สุภาพอันเป็นธรรมชาติ ซึ่งแน่ละท่านที่เป็นพ่อแม่จะต้องทำตัวอย่างที่ดี ในเวลาเดียวกัน ท่านไม่ควรติหรืออบรมกิริยามารยาทของเด็กต่อหน้าคนอื่น จะทำให้เด็กรู้สึกอาย ควรกระทำเมื่ออยู่กันตามลำพัง แต่ด้วยความรักที่จะเห็นลูกเป็นคนดีดังที่พ่อแม่มุ่งหวัง บางครั้งอาจจะทำให้พ่อแม่เคร่งครัด และตึงเกินไปในการฝึกอบรม และคอยติชมเพื่อให้ลูกเป็นคนดีอย่างที่ใจนึก ควรปล่อยให้เด็กได้มีเวลาเรียนรู้ให้โอกาสเด็กได้ทำ ไม่ควรเร่งรัดให้ลูกทำอะไรได้ดังใจเรา พ่อแม่ควรจะมีความอดทนสักหน่อยในการฝึกอบรมเด็ก ค่อยทำค่อยไปเป็นขั้นตามวัยของเด็ก

แต่ละคนต่างก็มีความคิดเห็นในเรื่องการเลี้ยงดู อบรมลูกแตกต่างกันบ้าง คล้ายกันบ้าง ทั้งนี้ ก็เนื่องจากได้เคยมีประสพการณ์มาจาก

ครอบครัวต่างกัน ซึ่งแต่ละครอบครัวก็มีวิธีการฝึกอบรมลูกแตกต่างกันไป ในครอบครัวหนึ่งคำพูดของพ่อคำสั่งของพ่อถือเป็นเหมือนกฎหมาย ใครจะขัดไม่ได้ครอบครัวดังกล่าวปัจจุบันก็มีไม่มากนัก บางครอบครัวพ่อพยายามตั้งกฎเกณฑ์ให้ลูกถือปฏิบัติแต่ไม่สำเร็จ เนื่องจากแม่จะเป็นผู้ทำลายกฎเกณฑ์นั้นโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม พ่อแม่อนุญาตให้ลูกไปเที่ยว หรือทำอย่างที่ลูกขอ เมื่อขอพ่อไม่ได้ ลูกไปหาแม่ขอแม่ ๆ กลับอนุญาตให้ ซึ่งเป็นการขัดต่อคำสั่งของพ่อ การปฏิบัติเช่นนี้ ลูกจะเรียนรู้ว่าพ่อแม่มักจะมีความคิดเห็นไม่ตรงกันลูกจึงถือโอกาสขอพ่อบ้างแม่บ้างตามกรณี เพื่อให้ได้ทำตามที่ตนต้องการ ในกรณีเช่นนี้ พ่อแม่มักจะมีการถกเถียงกัน มีความเห็นไม่ตรงกันทะเลาะกันเรื่องลูกอยู่เป็นประจำแม่อาจเข้าข้างลูกเมื่อพ่อดุว่า แอบสนับสนุนโดยพ่อไม่รู้ ในครอบครัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่า เด็กอาจมีอิสระที่จะทำอะไร ๆ ได้มาก ไม่ได้จากพ่อก็ขอแม่ แม่ไม่อนุญาตก็ไปขอพ่อ พ่อก็ให้ แต่ชีวิตในบ้านคงจะไม่ผาสุกนัก พ่อเอ่ยปากอนุญาตให้ลูกไปเล่นกับเพื่อนบ้าน แต่แม่กลับบอกว่าลูกเล่นมานานแล้วแม่ต้องการให้ช่วยทำงาน ทั้งพ่อและแม่มักผิดใจกัน และอาจถึงกับมีปากเสียงเถียงกันอยู่บ่อย ๆ ทำให้ลูกลำบากใจไม่เข้าใจ สับสน ไม่รู้ว่าจะเชื่อใครดี

เป็นที่ยอมรับว่าจะเป็นการดี และเพื่อความผาสุกของครอบครัวและของลูก ถ้าพ่อแม่สามารถแสดงความคิดเห็นและพยายามรับฟังเหตุผลของกันและกัน สามารถตกลงกันในข้อแตกต่างว่าควรจะดำเนินการฝึก

อบรม และปกครองลูกอย่างไรดี พ่อหรือแม่ไม่ควรเป็นฝ่ายรวบอำนาจในการปกครองลูกเสียคนเดียว เมื่อพ่อแม่ตกลงกันได้แล้วปรึกษาหารือกัน ในเมื่อมีปัญหาของลูกเกิดขึ้นทั้งพ่อและแม่มีความเห็นคล้อยตามกัน ลูก ๆ จะไม่เห็นการขัดแย้งของพ่อและแม่ พ่อว่าอย่าง แม่ว่าอย่าง จนลูกไม่รู้ว่าจะฟังใครเชื่อใครกันแน่ ทำให้เกิดความสับสนลังเลใจ เลยถือโอกาสที่พ่อแม่ขัดแย้งกันหาทางที่จะได้ทำตามที่เด็กต้องการ ถ้าพ่อแม่มีความเห็นไม่ตรงกันในบางกรณี ก็ควรจะได้พูดจากันโดยดี และไม่ควรถกเถียงกันอย่างโกรธเคืองต่อหน้าลูก

เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่ไม่ขัดกัน ในการฝึกอบรมและปกครองลูกมีความสุขและสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ถึงแม้การฝึกอบรมและการปกครองที่ครอบครัวนั้นใช้กับเด็กจะไม่เป็นวิธีการที่ดีที่สุด หรือพ่อแม่จะเคร่งครัดเกินไปสักหน่อยในการฝึกอบรมก็ตาม

เด็กที่มีความสุข ย่อมเป็นผลิตผลของครอบครัวที่ผาสุกเด็กจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์อยู่ในสังคมอย่างเป็นสุขก็ย่อมต้องมาจากครอบ-ครัวที่มีความผาสุกในชีวิตแต่งงาน ลูกจะได้เห็นตัวอย่างที่ดีจากพ่อแม่ซึ่งจะเป็นประสพการณ์ที่จะเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดีต่อเด็ก ครอบครัวที่มีความสุขสมาชิกทุกคนในครอบครัวรักกัน เห็นใจกัน และเข้าใจกัน ไม่ว่าสมาชิกในครอบครัวนั้นจะมีบทบาทเป็นพ่อ เป็นแม่หรือเป็นลูก ก็สามารถแสดงความรักและเข้าใจกันและกัน ปรับตัวให้เข้ากันได้ ความผาสุกในครอบครัว

มิได้เป็นประโยชน์ส่วนตัวของบุคคลในครอบครัวนั้นเท่านั้น แต่ยังเป็นผลดีแก่สังคมและสามารถป้องกันปัญหาสังคมอื่น ๆ ได้อีกด้วย

ในเรื่องการเลี้ยงดูอบรมลูก เพื่อถึงจุดหมายปลายทางที่พ่อแม่คาดหวังหรือวางโครงการชีวิตลูกไว้นั้น สิ่งที่สำคัญและสมควรหยิบยกมากล่าวย้ำอย่างหนักแน่นอีกครั้งหนึ่งในที่นี้ ก็คือความผาสุกในชีวิตแต่งงานของสามีภรรยาซึ่งเป็นพ่อแม่ มีความรักงอกงามไม่มีจุดจบ การปฏิบัติต่อกันด้วยความรักความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจ สามารถปรับความเข้าใจถ้อยทีถ้อยอาศัยกันและตกลงในสิ่งที่ขัดแย้งกันได้ด้วยวิธีละมุนละไมเป็นตัวอย่างที่ดีของลูกในการที่จะเรียนรู้บทบาท สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวทุกคนมีส่วนเป็นเจ้าของที่จะช่วยกันทำให้บ้านเป็นที่น่าอยู่และได้อยู่ร่วมกันอย่างผาสุก ฉะนั้น ครอบครัวที่ประสบความผาสุกในชีวิตครอบครัวจะสามารถผลิตผลที่มีคุณภาพดีให้แก่สังคมได้ ในชีวิตของคนเรา ระยะใดในชีวิตจะเป็นระยะที่มีความสุขและความพอใจที่สุด บุคคลที่ก้าวเข้ามาในระยะของชีวิต ได้กล่าวว่า ชีวิตแต่งงานและความสุขที่ได้รับจากชีวิตที่มีครอบครัว เป็นระยะชีวิตที่มีความสุข และมีความพอใจยิ่งกว่าระยะชีวิตตอนอื่น ๆ

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ไทยอนุเคราะห์ไทย โทร. ๒๑๘๕๐๓, ๘๕๐๐๓๘
นายปั่ญญา ธรรมวิทย์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา